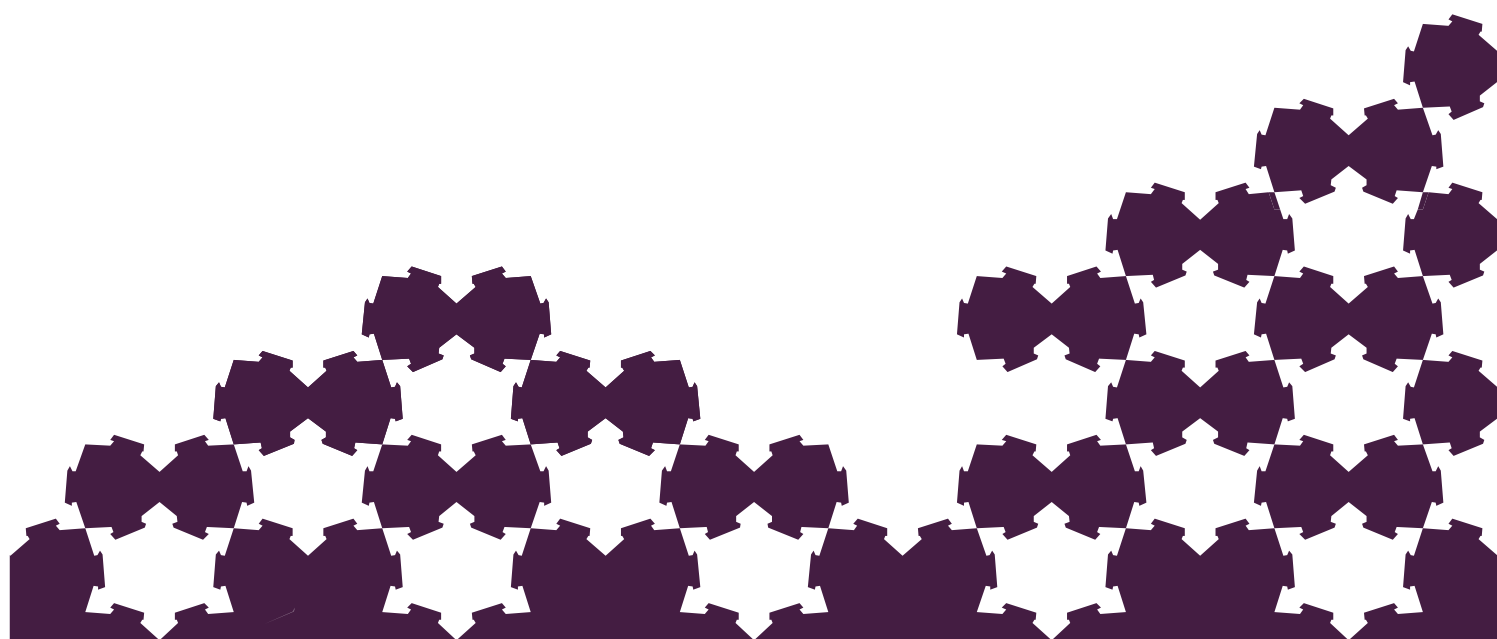

Lokale en regionale kansen verzilveren

Economische visie Gooise Meren

10 april 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Inleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Participatietraject economische visie	4
1.3 Leeswijzer	5
2 Economische Visie Gooise Meren	6
2.1 Overwegingen	6
2.2 Economische visie Gooise Meren	8
2.3 Rol van de gemeente	15
3 Hoofdpijnen Economisch Actieprogramma Gooise Meren	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Hoofdpijnen acties speerpunt 1: 'Aantrekkelijke bestemmingen'	17
3.3 Hoofdpijnen acties speerpunt 2: 'Compact, multifunctioneel centrum Bussum'	18
3.4 Hoofdpijnen acties speerpunt 3: 'Waterfront Gooise Meren'	19
3.5 Hoofdpijnen acties speerpunt 4: 'Ruimte voor werk'	19
3.6 Hoofdpijnen acties speerpunt 5: 'Regionale kwaliteiten verzilveren'	20
3.7 Hoofdpijnen acties speerpunt 6: 'Lokale initiatieven'	21
4 Bijlage A: ontwikkelperspectief	22
4.1 Missie, visie en ontwikkelperspectief	22
4.2 De twee basisdimensies	23
4.3 Scenario's ontwikkelperspectief	24
5 Bijlage B: economische analyse	25
5.1 Ontwikkelingen werkgelegenheid	25
5.2 Ontwikkelingen werklocaties	26
5.3 Sectorale en andere, relevante trends en ontwikkelingen	29
5.4 Stand van zaken randvoorwaarden	30
5.5 Conclusies	36
6 Bijlage C: ronde tafel bijeenkomsten en burgerpanel	37
6.1 Ronde tafel bijeenkomsten	37
6.2 Raadpleging Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'	40
6.3 Conclusies	43
7 Bijlage D: vragenlijst	45

Voorwoord

Beste lezers,

“Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied”. Dat is de missie van de nieuwe gemeente Gooise Meren. In feite is dit bondig geformuleerde doel ook de basis geweest voor het ontwikkelen van onze economische visie.

We beginnen niet op een nulpunt en de visie is ook geen eindpunt. De voormalige gemeenten Bussum, Naarden en Muiden hadden op het gebied van economisch beleid al het nodige opgebouwd, in samenwerking met ondernemers en andere partners. De grotere schaal van de nieuwe gemeente maakt het mogelijk om zaken nog fundamenteler aan te pakken en meer accent te leggen op samenwerking binnen het verband van de regio en de Metropoolregio Amsterdam. Daar zetten we met de economische visie verdere stappen in; samen met inwoners, ondernemers en initiatiefnemers. U bent daarvoor van harte uitgenodigd om te participeren!

De economische visie is mede gebaseerd op wat naar voren kwam in een burgerpanel over dit onderwerp en in ronde tafelbijeenkomsten met inwoners en ondernemers. We danken hen hartelijk voor hun constructieve en waardevolle inbreng!

Miriam van Meerten, wethouder economie en toerisme

Gerben Struik, wethouder werkgelegenheid en duurzaamheid

1 Inleiding

De economische visie Gooise Meren schetst de gewenste, economische ontwikkelingen in Gooise Meren en de rol van de gemeente hierin. Wat zijn onze ambities en economische speerpunten? De visie geeft aan welke economische perspectieven van belang zijn. Verder biedt de visie het kader waaraan we ontwikkelingen en initiatieven kunnen toetsen en waarbinnen we onze acties en projecten uitvoeren.

1.1 Inleiding

Waarom een economische visie voor Gooise Meren? De economische situatie in Gooise Meren en in de hele Gooi en Vechtstreek verdient aandacht. Er is sprake van een afname van de werkgelegenheid. Sinds 2011 loopt de werkgelegenheid in Gooise Meren terug met zo'n 260 banen per jaar. We zien een 'mismatch' op de regionale arbeidsmarkt. Dat betekent dat vacatures in de regio minder goed aansluiten bij werkzoekenden. Het woon-werkverkeer en mobiliteit nemen toe. En door veranderingen in de detailhandel is er in het centrumgebied van Bussum sprake van afnemende winkelbestedingen. Meerdere onderzoeken¹ laten zien dat de economie van Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek kwetsbaar is. Dit kan gevolgen hebben voor inwoners. Zoals het verder afnemen van werkgelegenheid omdat bedrijven naar elders verhuizen. Of het verdwijnen van winkels en andere commerciële voorzieningen en het minder aantrekkelijk worden van centrumgebieden in de kernen. Hoe moet Gooise Meren op deze ontwikkelingen reageren?

De economische visie geeft antwoord op de vraag welke koers Gooise Meren gaat varen. Willen we de achteruitgang van het aantal banen proberen tegen te gaan? Op welke sectoren moeten we ons dan richten? En wat is daarvoor nodig?

Verder zien we dat er economische projecten of voorstellen op de gemeente afkomen. Een horecaondernemer wil zijn terras uitbreiden, een watersportvereniging heeft ideeën voor een watersporthaven of een supermarkt wil verhuizen. Onze economische visie helpt ons op dit soort initiatieven te anticiperen. Zo kunnen we met de visie initiatieven beter beoordelen, stimuleren en faciliteren.

1.2 Participatietraject economische visie

De economische visie is tot stand gekomen aan de hand van een intensief participatietraject. Er is een aantal ronde tafel bijeenkomsten georganiseerd. En de burgers van Gooise Meren zijn bevroegd over de economie met een vragenlijst via het burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'.

Economische analyse

Ter voorbereiding op het participatietraject is een analyse uitgevoerd van hoe de economie er voor staat in de gemeente Gooise Meren en de regio Gooi en Vechtstreek. Bijvoorbeeld waar het gaat om de werkgelegenheid, economische sectoren, werklocaties, etc. Daarbij is ook een beeld geschetst van het belang van onder meer infrastructuur, bereikbaarheid en wonen.

Ronde tafel bijeenkomsten

De economische visie is mede gebaseerd op acht ronde tafelbijeenkomsten met inwoners en ondernemers. Zij vonden plaats van oktober 2016 tot en met begin februari 2017. In deze bijeenkomsten stonden economische kansen en opgaven voor Gooise Meren centraal. De kernvraag daarbij was welke economische kansen of opgaven de deelnemers zagen voor Gooise Meren.

¹ Waaronder MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam

Raadpleging Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'

In februari/maart 2017 zijn de inwoners van Gooise Meren met een vragenlijst geraadpleegd over de economie van Gooise Meren. Deze raadpleging vond plaats via het burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'². De respons op de vragenlijst bedroeg 60 procent. De vragenlijst is opgenomen in de bijlagen bij deze economische visie.

Uitwerking Economisch Actieprogramma Gooise Meren

Voor de uitwerking van het economisch actieprogramma bouwen we voort op het participatietraject dat met de totstandkoming van de economische visie in gang is gezet.

1.3 Leeswijzer

De economische visie voor Gooise Meren is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2: Economische Visie Gooise Meren

Hoofdstuk 2 beschrijft de economische visie voor Gooise Meren voor de komende jaren. In dit hoofdstuk is aangegeven hoe we tot de economische visie gekomen zijn. Verder is beschreven wat de speerpunten zijn van de economische visie.

Hoofdstuk 3: Hoofdpijnen Economisch Actieprogramma Gooise Meren

Hoofdstuk 3 beschrijft de hoofdpijnen van het economisch actieprogramma. Deze hoofdpijnen vloeien voort uit de economische visie en maken concreet wat we de komende jaren gaan doen.

Bijlagen

De bijlagen bij deze economische visie bevatten de bouwstenen waaruit de visie is opgebouwd. Het betreft het beeld van het ontwikkelingsperspectief en vier economische scenario's (bijlage A), de analyse van de economie van Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek (bijlage B) en het beeld van wat in het participatietraject naar voren is gekomen (bijlage C). Tot slot is de vragenlijst van de raadpleging van het burgerpanel als bijlage opgenomen (bijlage D).

² Uitvoering, analyse en rapportage door onderzoeksbureau Moventem. Inwoners van onze gemeente kunnen lid worden van het panel en worden vervolgens circa vier keer per jaar bevraagd over onderwerpen die van belang zijn voor Gooise Meren. Het panel bestaat uit 2.179 deelnemers.

2 Economische Visie Gooise Meren

In dit hoofdstuk schetsen we de economische visie voor Gooise Meren voor de komende jaren. Deze visie is een vertaling van de missie en visie van Gooise Meren en het resultaat van het participatietraject en de analyses die zijn uitgevoerd. Deze bouwstenen van economische visies zijn opgenomen in de bijlagen. We schetsen eerst de overwegingen die bij de keuze voor de visie een rol hebben gespeeld. In die overwegingen zijn ook de huidige economische situatie en economische vooruitzichten voor Gooise Meren van belang geweest. Verder geven we weer wat we in het participatietraject hebben opgehaald. Vervolgens wordt de economische visie voor Gooise Meren uitgewerkt en worden onze speerpunten voor de komende jaren aangegeven. Ook geven we aan welke rollen we zien voor de gemeente.

2.1 Overwegingen

Regionaal-economische context: ligging in een metropoolregio

Er is sprake van een sterk veranderende, regionaal-economische context en dynamiek. Gooise Meren is hier een onderdeel van. Onze gemeente is gelegen in een economisch sterk, nationaal en internationaal georiënteerd krachtenveld van bedrijven, verschillende overheden, uiteenlopende infrastructuur en een verscheidenheid aan aantrekkelijke landschappen. In onze directe nabijheid liggen de omvangrijke steden Amsterdam, Utrecht, Almere en Amersfoort die een fundamentele rol vervullen in een metropolitaan landschap van wonen, werken en recreëren. Verder is er, op een lager schaalniveau, de dynamiek van de regio als het gaat om onze samenwerking met buurgemeenten, de regionale inzet op kansrijke economische sectoren en discussie over bestuurlijke herindeling. Het is van belang bij een economische visie voor Gooise Meren om deze regionaal-economische context en onze ligging in een metropoolregio in ogenschouw te nemen.

Beperkte invloed op economie

Als gemeente hebben we beperkte invloed op de economie. We zijn afhankelijk van macro-economische ontwikkelingen. Maar (lokale) overheden kunnen wel sturing geven. Werkgelegenheid wordt behouden of neemt toe wanneer bedrijven en organisaties goed kunnen functioneren in een prettig leef- en vestigingsklimaat. Het is de rol van de overheid, zo ook van de gemeente Gooise Meren, om hiervoor de juiste randvoorwaarden te creëren zodat economische kansen en potentie benut worden. Onderdeel hiervan is dat gemeenten samen optrekken en verbindingen tot stand brengen tussen ondernemers, maar ook tussen overheid, onderwijs en ondernemers. Bij keuzes die de overheid moet maken is uiteraard de afweging van uiteenlopende belangen op het vlak van wonen, recreëren, natuur, mobiliteit, etc. van belang.

Ontwikkelperspectief: wat voor gemeente willen we zijn?

Onze economie staat niet op zichzelf. De economie is een onderdeel van het geheel van wonen, recreëren en werken. Voor Gooise Meren geldt dat economische keuzes moeten passen bij het ontwikkelperspectief dat we voor onszelf zien. Onze visie op de economie vraagt daarom om een duidelijke relatie met de missie en visie van Gooise Meren (zie ook bijlage A).

Missie Gooise Meren

Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied.

Visie Gooise Meren

Gooise Meren is een aantrekkelijke woon- en verblijfomgeving in de Metropoolregio Amsterdam, met een hoog voorzieningenniveau voor wonen, recreëren, werken en ondernemen. Gooise Meren is een krachtige speler in de regio, die structureel inzet op duurzaamheid. Waar inwoners zich kunnen ontplooiën en zelf (mede) vormgeven aan hun eigen leefomgeving, samen met de gemeente. Gooise Meren is een gemeente die financieel gezond is, kosteneffectief werkt, en die een hoogwaardige dienstverlening biedt aan inwoners, bezoekers, maatschappelijke instellingen en ondernemers. Een gemeente waarin de krachten gebundeld zijn, maar waarbij oog blijft voor de eigenheid en identiteit van Naarden, Muiden, Muiderberg en Bussum.

Onze missie en visie wijzen in feite op twee dimensies:

- **'wonen' versus 'werken'**: het gaat hierbij om de balans tussen leefbaarheid en bedrijvigheid. Het slaapdorp versus de wakkere stad.
- **lokale gerichtheid versus gerichtheid op regionale samenwerking**: kijken we alleen naar de lokale mogelijkheden die passen bij de aard van de gemeente, of werken we ook samen met gemeenten in de regio (en daarbuiten) ten faveure van de regionale economie?

Op grond van het ontwikkelperspectief en de onderliggende dimensies zijn er vier logische economische scenario's voor de toekomst:

- **Scenario 1: 'focus op lokale voorzieningen Gooise Meren'**: het toekomstbeeld waarin de nadruk ligt op goed wonen en leven in Gooise Meren. De bereikbaarheid draagt er aan bij dat werk niet per se in en rond Gooise Meren gecentreerd hoeft te zijn. Daarom is het voldoende te zorgen voor genoeg winkels, horecagelegenheden, recreatie sport, en cultuur- en zorgvoorzieningen.
- **Scenario 2: 'focus op economie Gooise Meren'**: het toekomstbeeld waarin de nadruk ligt op goed wonen en leven, maar ook op meer lokale werkgelegenheid in Gooise Meren. Naast genoeg winkels, horecagelegenheden, recreatie, sport, en cultuur- en zorgvoorzieningen zijn ook lokale, economische kansen en mogelijkheden van belang, zoals duurzaamheid of recreatie.
- **Scenario 3: 'focus op alle lokale en regionale kansen'**: het toekomstbeeld dat de nadruk legt op het creëren van meer werk in Gooise Meren, maar ook in de regio Gooi en Vechtstreek. Voor lokale initiatieven is Gooise Meren zelf aan zet en draagt zij daarnaast bij aan economische kansen via regionale samenwerking. Want, we kunnen niet alles alleen.
- **Scenario 4: 'focus op regionale economie'**: het toekomstbeeld dat uit gaat van de gedachte dat 'wat goed is voor de regio Gooi en Vechtstreek, goed is voor Gooise Meren'. In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op het creëren van meer werkgelegenheid door intensieve samenwerking van Gooise Meren met de regio Gooi en Vechtstreek en de Metropoolregio Amsterdam.

Economische situatie en vooruitzichten

Wat is nu het meest gunstige economische scenario? Dit is ook sterk afhankelijk van hoe de economie zich de afgelopen jaren ontwikkelde en welke kansen en bedreigingen zich aandienen (zie ook bijlage B).

De economie van Gooise Meren is kwetsbaar. Het aantal banen neemt elk jaar iets af, het woon-werkverkeer neemt toe en de beschikbare ruimte voor bijvoorbeeld bedrijventerreinen of kantoren is beperkt. En de economie van Gooise Meren staat niet op zichzelf. De invloed van de Metropoolregio Amsterdam laat zich in toenemende mate gelden. Dat merken we onder meer aan de toenemende mobiliteit, maar ook doordat er meer buitenlandse toeristen zijn.

De economische uitgangspositie in Gooise Meren is echter niet slecht. We kennen een moderne economie, prima bereikbaarheid en een goed woon- en leefklimaat. Verder zijn er veel lokale en regionale, economische kansen om op aan te haken. De economische analyse geeft die kansen duidelijk aan: recreatie en toerisme, duurzaamheid, een koopkrachtige bevolking en de regionale, kansrijke sectoren zoals media, ICT, zorg en de circulaire economie. Veel bedreigingen zoals de toenemende mobiliteit, afnemende bereikbaarheid of veroudering van werklocaties vragen vooral om een regionale focus omdat het hier om gedeelde belangen gaat.

Wat willen burgers en ondernemers?

Verder is bij de keuze voor een economisch toekomstscenario belangrijk wat burgers en ondernemers willen. Daarvoor zijn ronde tafel bijeenkomsten georganiseerd en is een vragenlijst uitgezet (zie ook bijlage C en D). Wat hier vooral naar voren is gekomen is dat burgers en ondernemers veel economische potentie zien in:

- detailhandel, horeca en voorzieningen in centrumgebieden, met name Bussum
- de unieke, historische locaties, het monumentale karakter en het landschap
- duurzaamheid en circulaire economie
- innovatief en creatief ondernemerschap
- waterrecreatie en –toerisme
- activiteiten op het gebied van gezondheid en welzijn

De kansen en groeimogelijkheden die burgers en ondernemers zien sluiten goed aan bij wat ook in de economische analyse als kans naar voren komt.

De ronde tafelbijeenkomsten leverden ook een duidelijk beeld van randvoorwaarden op voor economische ontwikkeling in Gooise Meren. Ondernemers wijzen op het belang om de juiste balans tussen leefbaarheid en bedrijvigheid te behouden. Economische ontwikkeling moet passen bij de kernwaarden van de gemeente: monumentaal, groen en duurzaam, zo stellen ondernemers. Het moet passen bij het DNA van Gooise Meren en de regio. Economische ontwikkeling moet beheersbaar zijn en meer gericht zijn op 'kwaliteit' dan op 'massa/kwantiteit'. Daarnaast zien burgers en ondernemers het belang om economische ontwikkeling in samenwerking met de regio op te pakken.

Verder is de mening van burgers en ondernemers van Gooise Meren gepolst via een vragenlijst in het Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'. Uit de resultaten blijkt dat Gooise Meren bij burgers en ondernemers vooral in trek is als uitstekende woongemeente vanwege het prettige woon- en leefklimaat, het aanbod aan woningen en voorzieningen en de ligging in de Randstad. De bereikbaarheid van en in Gooise Meren, vooral per auto en fiets, wordt door inwoners positief gewaardeerd. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer wordt minder positief gewaardeerd. Verder zijn inwoners minder positief over de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen of kantoorlocaties.

Inwoners zien vooral economische kansen voor Gooise Meren op het vlak van wonen, bereikbaarheid/OV/parkeren en toerisme en (water)recreatie/sport. Tevens blijkt dat inwoners op zich positief staan ten opzichte van het aantrekken van meer toeristen, mits dit ook meer werkgelegenheid oplevert.

Tot slot blijkt dat inwoners van Gooise Meren niet zonder meer een uitgesproken mening hebben over de verschillende, economische toekomstbeelden voor Gooise Meren. Drie van de vier economische toekomstbeelden kunnen op ongeveer evenveel steun rekenen: 'focus op lokale voorzieningen', 'focus op economie' en 'focus op alle lokale en regionale kansen'.

2.2 Economische visie Gooise Meren

Focus op alle lokale en regionale kansen

Samenvattend zien we het volgende:

- We hebben te maken met een grootstedelijke, regionaal-economische context, onze ligging in een metropoolregio en de verwevenheid van Gooise Meren met de regio en de metropoolregio Amsterdam
- Onze rol als gemeente binnen de economie ligt vooral in het creëren van de juiste randvoorwaarden
- We willen een gemeente zijn die met een goede balans tussen leefbaarheid en bedrijvigheid
- We hebben te maken met een kwetsbare werkgelegenheid en met de invloed en toename van het regionale en bovenregionale verkeer
- We zien vele lokale en regionale economische kansen; dit sluit goed aan bij wat burgers en ondernemers als kansen zien (ronde tafelbijeenkomsten)
- En, we zien dat drie van de vier economische toekomstbeelden op evenveel steun kunnen rekenen bij inwoners (vragenlijst)

Als we de voorgaande constatering in overweging nemen dan kiest het college B&W van de gemeente Gooise Meren voor een economische koers die uit gaat van een 'focus op alle lokale en regionale kansen' (scenario 3).

Leefbaarheid én bedrijvigheid zijn beide van belang voor de toekomst van Gooise Meren. Er is sprake van een goede uitgangspositie en economische, lokale en regionale kansen zijn voorhanden. Die kansen willen we aangrijpen, op lokaal én regionaal niveau, zolang dat passend is bij 'aard en schaal' van Gooise Meren.

Deze keuze sluit aan bij de bevoegdheden van een zelfstandige gemeente, maar ook bij de trend in regionale samenwerking waarbij niet zozeer de samenwerkingsstructuur zoals 'regio' of 'MRA' leidend is, maar vooral de opgave die de gemeente ziet. Het is zaak om bij deze opgave de passende partners en oplossing te zoeken. Soms is dat de 'regio', soms de MRA, maar soms ook een enkele partner of een groep ondernemers.

Met onze economische focus op lokale én regionale kansen kiezen we ervoor om de juiste randvoorwaarden te scheppen. Randvoorwaarden waarbinnen ondernemers kunnen ondernemen, zodat de werkgelegenheid voor de langere termijn blijft behouden en – waar mogelijk - ook kan groeien. Dat kan en mag in Gooise Meren. Het is daarnaast ook gunstig als behoud en groei van werkgelegenheid plaatsvindt in de regio Gooi en Vechtstreek of binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Voor lokale initiatieven is en blijft Gooise Meren altijd zelf aan zet. En we gaan ook voor de economische kansen die we via regionale samenwerking (Gooise Meren en MRA) kunnen verzilveren. Voor de komende jaren houden we voor Gooise Meren vast aan de volgende hoofdlijn van de economische visie:

**"Gooise Meren is een vitale gemeente,
die ervoor kiest om wonen en werken in goede balans te houden.
Plus lokale en regionale kansen aangrijpt
om economische potentie te benutten"**

Onze economische visie bestaat uit de volgende speerpunten voor de komende jaren:

- Speerpunt 1: 'Aantrekkelijke bestemmingen'
- Speerpunt 2: 'Compact, multifunctioneel centrum Bussum'
- Speerpunt 3: 'Waterfront Gooise Meren'
- Speerpunt 4: 'Ruimte voor werk'
- Speerpunt 5: 'Regionale kwaliteiten verzilveren'
- Speerpunt 6: 'Lokale initiatieven'

Speerpunt 1: 'Aantrekkelijke bestemmingen'

De gemeente Gooise Meren kent een rijke verzameling aan uiteenlopende kernkwaliteiten: het landschap, het binnen- en buitenwater, de natuur, het monumentale karakter, het dorpse en de 'menselijke maat', de rijke cultuurhistorie met vestingsteden, het Muiderslot en de vele forten van de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie. Verder zien we dat de nadruk op recreatie, toerisme, beleving en vrijetijd is toegenomen en dat dit zeer waarschijnlijk de komende jaren zal aanhouden; in Gooi en Vechtstreek zelf (onder andere door toekomstige woningbouwontwikkeling) en ook in de bredere context van de Metropoolregio Amsterdam.

Het eerste speerpunt van onze economische visie is daarom om de kernkwaliteiten van de gemeente Gooise Meren recreatief en toeristisch beter in te zetten voor inwoners (recreatie) en voor bezoekers (toerisme). De verwachting is dat daardoor meer (ondernemers) mogelijkheden voor economische ontwikkeling ontstaan.

Belangrijke keuzes bij het speerpunt 'Aantrekkelijke bestemmingen' zijn:

- de focus op kwaliteit in plaats van op de 'grote massa'
- focus op 'niches'/specifieke doelgroepen van toeristen en recreanten, zoals zakelijke toerisme of senioren
- het centraal stellen van de karakterschetsen voor de verschillende kernen in Gooise Meren, namelijk Muiden: cultuur historische, militaire geschiedenis van Haven-vesting Muiden, Muiderberg: rustieke

- badplaats in groene omgeving, Bussum: tuindorp met aantrekkelijk winkelcentrumgebied en Naarden: traditie en vernieuwing versterken elkaar in de Vesting Naarden
- regionale samenwerking, onder meer met IAmsterdam
- de beheersing van mogelijke overlast voor inwoners is goed geregeld

Dit speerpunt betekent dat we gaan werken aan de recreatieve en toeristische verbindingen en bestemmingen in Gooise Meren.

Recreatieve en toeristische verbindingen (netwerken)

Bij recreatieve en toeristische verbindingen gaat het om de realisatie en verbetering van (nieuwe en bestaande) fiets-, wandel-, auto-, OV- en vaarverbindingen en parkeren in relatie tot de kernkwaliteiten van Gooise Meren. Voor de komende jaren is op dit vlak in ieder geval het volgende van belang:

- Realisatie van ontbrekende, interessante recreatieve en toeristische verbindingen voor fiets, auto, OV en wandelaars. Belangrijk aandachtspunt daarbij zijn onder meer de vaarverbindingen tussen Muiden/Naarden en het Gooimeer (als onderdeel van het project 'Naarden buiten de Vesting') en tussen Naarden-Vesting en het Oostelijke Vechtplassengebied (bijvoorbeeld via de Karnemelksloot)
- Verbetering van bestaande recreatieve en toeristische verbindingen. Bijvoorbeeld waar het gaat om de OV-verbinding van en naar het Muider slot.
- Creëren van aantrekkelijke recreatieve 'rondjes', bijvoorbeeld voor de eigen inwoners voor hardlopen of fietsen.
- Creëren of verbeteren van Toeristische Overstap Punten (TOP's) in het recreatieve en toeristische netwerk.
- Regelen/organiseren van voldoende parkeergelegenheid (voor auto's en bussen) bij recreatieve of toeristische bestemmingen binnen Gooise Meren. Onder meer waar het Naarden-Vesting en attractiepark Oud Valkeveen betreft.
- Verbetering van het informatie- en serviceniveau binnen het recreatieve en toeristische netwerk (fiets, auto, varen, wandelen) van Gooise Meren. Bijvoorbeeld waar het gaat om bebording, routes en aanbod van toeristische informatie.
- Afstemmen (en waar mogelijk in regionaal verband aanpakken) van de verbindingen van het recreatieve en toeristische netwerk in Gooise Meren met het netwerk in Gooi en Vechtstreek en Metropoolregio Amsterdam.

- Marketing en promotie van het recreatieve en toeristische netwerk in Gooise Meren (sterke relatie met 'bestemmingen').

Een aantrekkelijk recreatief en toeristisch netwerk van verbindingen is geen doel op zich. Het netwerk krijgt pas waarde wanneer het bijdraagt aan het versterken en creëren van interessante bestemmingen binnen Gooise Meren. Oftewel, de focus op 'verbindingen' moet altijd in goede samenhang met 'bestemmingen' worden opgepakt.

Recreatieve en toeristische bestemmingen

Gooise Meren heeft potentie: er zijn vele bestemmingen die een recreatief of toeristisch bezoek waard zijn. Alleen, deze in potentie waardevolle bestemmingen zijn niet altijd even goed in beeld bij de recreant of toerist. Er is nog onvoldoende of geen 'beleving' aanwezig om meer recreanten of toeristen aan te trekken.

Sommige bestemmingen in Gooise Meren trekken al veel bezoekers en zijn een volwaardige, recreatieve en toeristische bestemming. Het Muiderslot en attractiepark Oud Valkeveen zijn daarvan goede voorbeelden. Voor andere recreatieve en toeristische bestemmingen in Gooise Meren moeten we aan de slag om meer 'beleving' te creëren. Bijvoorbeeld als het gaat om Geopark en de kernen in Gooise Meren. Karakterschetsen die daarbij voor de verschillende kernen in Gooise Meren voor de hand liggen zijn: Muiden: cultuur historische, militaire geschiedenis van Haven-vesting Muiden, Muiderberg: rustieke badplaats in groene omgeving, Bussum: tuindorp met aantrekkelijk winkelcentrumgebied en Naarden: traditie en vernieuwing versterken elkaar in de Vesting Naarden. Vanuit deze karakterschetsen is het vervolgens zaak om de 'beleving' concreet te benoemen aan de hand van vragen als:

- Wat spreekt op deze bestemming nu exact tot de verbeelding? Welk verhaal gaan we hier vertellen?
- Welke arrangementen kunnen we hier aanbieden?
- Hoe is de bestemming gelegen ten opzichte van het netwerk van verbindingen voor fiets, auto, varen of wandelen? En, welke verbeteringen zijn er nodig?
- Wat is ervoor nodig om de 'waarde' van de huidige, in potentie sterke bestemmingen in Gooise Meren te vergroten? Bijvoorbeeld, gelet op promotie, marketing en regionale samenwerking?

Kwaliteit is hierbij altijd een belangrijk uitgangspunt; kwaliteit in plaats van 'massa'. Verder geldt dat ontwikkeling van recreatieve en toeristische bestemmingen moet passen bij de schaal en aard van Gooise Meren.

Het invulling geven aan interessante bestemmingen in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek hoeven we niet alleen te doen. Sterker nog, daar hebben we de regiogemeenten in Gooi en Vechtstreek en Amsterdam hard bij nodig. Belangrijke stappen op dat vlak zijn al gezet met wethouders uit buurgemeenten en met IAmsterdam.

Speerpunt 2: 'Compact, multifunctioneel centrum Bussum'

Het tweede speerpunt van de economische visie voor Gooise Meren is het economisch toekomstperspectief voor het centrum van Bussum. De detailhandel in kleinere en middelgrote steden staat onder druk. In het bijzonder waar het de niet-dagelijkse bestedingen betreft. Dat geldt ook voor Bussum. Al zijn er ook kansen voor Bussum. Die liggen op het vlak van de dagelijkse boodschappen, leisure, cultuur, horeca, dienstverlening, bedrijvigheid en voorzieningen in het centrum van Bussum. Dit willen we meer kans geven in Bussum. Tegen deze achtergrond kiezen we in Bussum voor:

- een compact, multifunctioneel centrum
- het loslaten van het idee van de 'winkel-acht'
- kansen voor dagelijkse bestedingen
- het belang van functies die dagelijks publiek behouden en aantrekken
- duidelijkheid voor de toekomst van de 'Scapino-locatie'

We kiezen voor een meer 'compact en multifunctioneel centrum' voor Bussum. Meer compact is nodig omdat we op de langere termijn verwachten dat het winkelaanbod voor niet-dagelijkse bestedingen in het centrum van Bussum verder zal afnemen. 'Meer multifunctioneel' is nodig omdat door de krimp andere functies (dan niet-dagelijkse detailhandel) de kans moeten krijgen zich in het centrum van

Bussum te vestigen. Mits dit niet tot een overaanbod leidt. Het gaat dan om functies zoals horeca, leisure, financiële en zakelijke dienstverlening, persoonlijke dienstverlening, sport/recreatie/cultuur, etc. Ook de woonfunctie behoort tot de mogelijkheden, bijvoorbeeld door de transformatie van een winkelpand naar een woning. Dat laatste moet dan wel vooral plaatsvinden aan de randen van het centrum en niet midden in het centrum. Het is tegen deze achtergrond aannemelijk dat we het idee van de 'winkel-acht' in het centrum van Bussum los moeten laten.

Verder vinden we voor een meer 'compact en multifunctioneel centrum' van Bussum de ontmoetingsfunctie van belang. Dat betekent dat we waar mogelijk en wenselijk voorrang willen geven aan functies die het dagelijks publiek weten te behouden of die daarnaast ook extra winkelend publiek weten aan te trekken; voor de dagelijkse boodschappen liggen hier nog mogelijkheden.

Tegen de achtergrond van een meer compact en multifunctioneel centrum van Bussum willen we een besluit nemen over de toekomst van de 'Scapino-locatie'. Er is al langere tijd onzekerheid over de ontwikkeling van deze locatie. Die onzekerheid helpt het centrum van Bussum niet verder. Terwijl de 'Scapino-locatie' in potentie een locatie is die de komende jaren richtinggevend en stimulerend kan zijn voor het dagelijks, winkelend publiek en voor ondernemers die in het centrum van Bussum gevestigd zijn.

Met het oog op de gewenste, voorgaande ontwikkelingen ligt het voor de hand op korte termijn het huidige centrumplan voor Bussum te actualiseren.

Door de compactheid, de multifunctionaliteit en dynamiek in het centrum te vergroten verwachten we een belangrijke bijdrage te leveren aan economische kansen voor ondernemers en het behoud en de groei van werkgelegenheid in Gooise Meren.

Speerpunt 3: 'Waterfront Gooise Meren'

Een van de kernkwaliteiten van Gooise Meren verdient extra aandacht: het binnen- en buitenwater. Gooise Meren heeft, als een van de weinige gemeenten in Gooi en Vechtstreek en de Randstad, de unieke mogelijkheid kansen te benutten op het vlak van waterrecreatie en -toerisme.

Gooise Meren kan over enkele, mooie verbindingen via het binnenwater beschikken: tussen Muiden en de Vecht, tussen Muiden en Naarden en tussen Naarden en het Oostelijke Vechtplassengebied (in potentie waardevolle verbinding). Daarnaast heeft Gooise Meren waterverbindingen met het buitenwater: via Muiden en Muiderberg naar het IJmeer en via Naarden naar het Gooimeer (in ontwikkeling). Deze uitgangspositie biedt volop mogelijkheden om hierop de komende jaren voor onze economie en werkgelegenheid voort te bouwen. Waterrecreatie en -toerisme neemt toe. De provincie Noord-Holland trekt hier hard aan en er zijn uiteenlopende particuliere initiatieven te vinden in Gooise Meren om de economische kracht van het binnen- en buitenwater beter te benutten.

Belangrijk aandachtspunten zijn, zoals ook bij speerpunt 'Aantrekkelijke bestemmingen' naar voren is gebracht, de vaarverbindingen tussen Muiden/Naarden en het Gooimeer (als onderdeel van het project 'Naarden buiten de Vesting') en tussen Naarden-Vesting en het Oostelijke Vechtplassengebied (bijvoorbeeld via de Karnemelksloot).

Verder zien we dat in de kuststrook van Gooise Meren aan het IJmeer en Gooimeer uiteenlopende, particuliere initiatieven spelen op het vlak van waterrecreatie en -toerisme. Bijvoorbeeld waar het gaat om havenontwikkeling, activiteiten op en bij het strand, vestiging van water gerelateerde bedrijvigheid of verhuurmogelijkheden in de 'kleine' recreatievaart (bijvoorbeeld sloepen, kano's, etc.). Daarnaast spelen in dit gebied ook andere belangen een rol: ideeën voor woningbouw, projectontwikkeling en natuurbelangen. Om voor de langere termijn water gerelateerde ontwikkelingen en andere belangen in de kuststrook van Gooise Meren in goede banen te leiden, is het nodig te komen tot een (economische) gebiedsvisie. Een visie waarin is aangegeven welke economische ontwikkelingen wenselijk zijn op het vlak van onder meer waterrecreatie en -toerisme. Kwaliteit en passend bij de schaal en het DNA van Gooise Meren zijn hierbij belangrijke randvoorwaarden. Net als het zorgvuldig meewegen van alle belangen in het gebied.

Speerpunt 4: 'Ruimte voor werk'

Het vierde speerpunt van onze economische visie richt zich op het creëren van 'ruimte voor werk'. Dit speerpunt gaat over het gebruik maken van het fijnmazige, stedelijke weefsel van Gooise Meren en haar kernen, en de regio om voldoende en aansprekende ontmoetings- en vestigingslocaties te realiseren voor zelfstandigen en kleine(re) bedrijven.

We denken bij 'Ruimte voor werk' aan (monumentale) panden en forten die niet in gebruik zijn en geschikt zijn voor economische activiteiten, broedplaatsen, etc. Daar willen we zicht op krijgen, weten wat de mogelijkheden zijn en ondernemers er een kans geven.

Verder zijn er kansen voor 'Ruimte voor werk' in het stationsgebied CS Naarden/Bussum. Het stationsgebied kan zich ontwikkelen tot 'Poort tot het Gooi'. Ten eerste door het OV-knooppunt te zijn voor recreanten en toeristen die onze kernen en het Gooi willen bezoeken. Ten tweede is het stationsgebied en omgeving als goed bereikbare locatie een aantrekkelijk gebied om meer ruimte te bieden voor kleinere bedrijven en zelfstandigen; bijvoorbeeld in relatie tot de Vlietlaan.

'Ruimte voor werk' gaat ook over vestigingsmogelijkheden in het centrum van Bussum als gevolg van de krimp van het niet-dagelijkse winkelaanbod (zie ook speerpunt: 'Compact, multifunctioneel centrum Bussum').

Daarnaast gaan we onze bijdrage in regionale samenwerking leveren als het gaat om regionale 'schuifruimte' voor bedrijven die binnen de regio verplaatst zouden moeten worden. Bijvoorbeeld omdat dergelijke bedrijven geen uitbreidingsmogelijkheden meer hebben of voor overlast zorgen. Dergelijke bedrijven willen we vanwege de werkgelegenheid graag voor de regio behouden en moeten kunnen verhuizen naar een passende en geschikte locatie. De mogelijkheden daarvoor binnen Gooise Meren zijn beperkt. Er is dan ook regionale afstemming nodig om te kijken hoe we gezamenlijk ruimte kunnen maken voor te verplaatsen bedrijven. Dit is vooral een regionaal belang.

En, op de langere termijn gaat het bij 'Ruimte voor werk' ook om de transformatie van bestaande bedrijventerreinen in onze gemeente naar meer informele werkmilieus met een bredere mix aan (economische) activiteiten.

Het speerpunt 'Ruimte voor werk' gaat niet over de ontwikkeling van nieuwe, grootschalige bedrijventerreinen of kantoorlocaties in Gooise Meren. Dergelijke locaties bespreken en regelen we binnen de context van de Metropoolregio Amsterdam en Gooi en Vechtstreek.

De bestaande bedrijventerreinen en kantoorlocaties in Gooise Meren en de bedrijven die er gevestigd zijn, koesteren we vanwege de werkgelegenheid die ze bieden. Een gemeente heeft goede werklocaties nodig voor lokale ondernemers en bedrijven. We houden de vinger aan de pols bij toekomstige ontwikkelingen rondom de bestaande werklocaties. Als locaties op de langere termijn dreigen te 'verkleuren' (doordat bedrijven wegtrekken, waardoor andere, nieuwe functies op die locatie mogelijk worden) betekent dat niet meteen dat we die locatie een andere functie, bijvoorbeeld wonen, toekennen. We willen voorkomen dat de transformatie van bestaande werklocaties in Gooise Meren op de langere termijn leiden tot een tekort aan vestigingsmogelijkheden voor lokale ondernemers en bedrijven. Verder werken we aan de verduurzaming van werklocaties en lossen eventuele knelpunten samen met andere belanghebbenden op. Waar mogelijk zoeken we hiervoor naar een regionale oplossing.

'Ruimte voor werk' is geen doel op zich. De vraag uit de markt en nut en noodzaak voor ruimte voor werk zijn belangrijke uitgangspunten. Bovendien, daar waar 'ruimte voor werk' in Gooise Meren mogelijk en wenselijk is, moet dit altijd in goede samenhang en afstemming met omwonenden gestalte krijgen.

Speerpunt 5: 'Regionale kwaliteiten verzilveren'

Het vijfde speerpunt van onze economische visie is dat we, samen met onze partners binnen Gooi en Vechtstreek en Metropoolregio Amsterdam, werken aan de potentieel kansrijke en de bij de regio passende sectoren. Dat zijn:

- de creatieve industrie
- media/ICT
- de 'circulaire economie'
- zorg
- cultuur
- recreatie/toerisme

Het verzilveren van regionale kwaliteiten is al in gang gezet met de bestuurlijke afspraken die we in de loop der tijd gemaakt hebben. In dit verband is en blijft dus onze regionale samenwerkingsagenda en de MRA agenda van belang. Daarbinnen blijven we onze bijdrage leveren.

Op onderdelen sluit de regionale samenwerkingsagenda goed aan bij andere speerpunten van onze economische visie; waar het gaat om recreatie en toerisme of ruimte voor werk.

Speerpunt 6: 'Lokale initiatieven'

We beseffen ons dat er naast de 'formele' economie ook een meer informeel circuit bestaat van lokale initiatieven en ideeën in Gooise Meren. Dit blijkt onder meer uit de 'Initiatieventafel'. Lokale initiatieven en ideeën zijn waardevol, zorgen voor onderlinge kruisbestuiving en leveren uiteindelijk ook een bijdrage aan de economie en werkgelegenheid.

Het zesde en laatste speerpunt van de economische visie voor Gooise Meren is dat we kiezen voor het aanjagen en stimuleren van de vele, lokale initiatieven op het vlak van:

- lokaal en samen ondernemen
- kansen om mensen mee te laten doen via werk
- duurzaamheid / circulaire economie

Wij zijn een gemeente waar mensen een kans krijgen. Met een goede, lokale samenwerking tussen bedrijven, de gemeente en maatschappelijke organisaties creëren we een netwerk waarbinnen lokale initiatieven op het vlak van werk, re-integratie, opleiding of benutting van talenten de ruimte krijgen.

Verder vinden we de trends en noodzaak op het vlak van duurzaamheid, energie, 'groen/milieu, afval, etc. belangrijk. Deze maatschappelijke tendens rondom duurzaamheid en de 'circulaire economie' vraagt een bijdrage en inzet van Gooise Meren. Dit vergt een lange adem maar er zijn volop kansen die we vandaag en morgen al kunnen oppakken. Dit levert ons op termijn een meer duurzame samenleving op. En een sterker accent op het hergebruik van producten en afval, duurzaam produceren, 'nul op de meter', klimaatneutraal en de transformatie van bestaande gebouwen biedt ook kansen voor werkgelegenheid in Gooise Meren.

2.3 Rol van de gemeente

De rol van de gemeente is een belangrijke component binnen het economische krachtenveld. Het is daarom ook goed om, in het kader van deze economische visie, stil te staan bij de verschillende rollen die de gemeente heeft.

De gemeente als werkgever en financier

De gemeente is werkgever en is financier van onder meer omvangrijke delen van de zorg. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om jeugdvoorzieningen, maatschappelijke ondersteuning en maatschappelijke zorg. En de gemeente speelt verder een belangrijke rol als financier als het gaat om het onderhoud in de gemeente. Denk daarbij onder meer aan het groen, wegen, etc.

Daar waar de gemeente als werkgever of financier optreedt hebben we meer invloed op wat gemeentelijke plannen betekenen voor de economie: de werkgelegenheid, de voorzieningen of de omzet. Voorbeelden daarvan zijn onze plannen op het vlak van zorg en het sociale domein, maar ook de omgevingsplannen.

Het is in lijn met deze economische visie om via onze rol als werkgever of financier de economie en werkgelegenheid een prominentere plek te geven bij de afwegingen die we bij beleidsplannen maken. Dat doen we uiteraard voor een deel al. En het kan betekenen dat we in de toekomst economische overwegingen de inhoud van gemeentelijke plannen verder laten (in)kleuren. Uiteraard, met het oog op alle belangen die een rol kunnen spelen.

De gemeente: faciliteren, verbinden en stimuleren

De gemeente is echter binnen de meeste economische sectoren zoals detailhandel, zakelijke dienstverlening, industrie, ICT, media, etc. niet de uitvoerende organisatie. Veruit de meeste

economische sectoren zijn terreinen waar de gemeente niet sterk met financiële middelen stuurt. Hier maken namelijk de ondernemers de keuzes.

Binnen het economische domein passen de rol van de gemeente als het gaat om faciliteren, verbinden en stimuleren. En dat doen we om binnen ons leef- en vestigingsklimaat de juiste randvoorwaarden te creëren zodat economische kansen en potentie benut worden. Maar ook om werkgelegenheid te behouden en te laten groeien.

Faciliteren

Bij faciliteren gaat het om de rol van de gemeente om 'economische ontwikkeling mogelijk te maken'. Daarvoor heeft de gemeente Gooise Meren haar beleid, onderliggende uitvoeringsplannen en het instrumentarium wat de gemeente daarvoor in kan zetten. Denk daarbij bijvoorbeeld concreet aan de mogelijkheden die de gemeente heeft met een plan voor centrumgebieden, haar parkeerbeleid, terrasvergunningen, algemene regels en gemeentelijke belastingen. Daarnaast is het bestemmingplan voor de gemeente een instrument waarmee ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Verbinden

Bij verbinden gaat het om de rol van de gemeente om de samenwerking met andere partijen in bijvoorbeeld Gooi en Vechtstreek en Metropoolregio Amsterdam aan te gaan. Het gaat om het bij elkaar brengen en verbinden van bijvoorbeeld ondernemers, kennisinstellingen, onderzoek en overheden. Tegenwoordig wordt veel verwacht van de rol van de gemeente als verbinder. Dit komt vooral door de 'triple helix' gedachte dat economische ontwikkeling vooral gebaat is bij een intensieve samenwerking tussen ondernemers, onderwijs/onderzoek en overheden (drie O's).

Stimuleren

Tot slot kan de gemeente economische ontwikkeling behouden danwel vergroten door een actief stimulerende rol. Dat gebeurt veelal via middelen, zoals subsidies en fondsen, e.d. om bij te dragen aan de gewenste ontwikkeling. Maar het kan ook actief grond- en vastgoedbeleid inhouden waarbij een gemeente bijvoorbeeld met haar eigen grond- of vastgoedpositie stuurt om een gewenste ontwikkeling op gang te brengen of te versnellen.

3 Hoofdpijnen Economisch Actieprogramma Gooise Meren

In dit hoofdstuk schetsen we de hoofdpijnen van het economisch actieprogramma voor de gemeente Gooise Meren. Deze hoofdpijnen vloeien voort uit de speerpunten zoals die in de economische visie (hoofdstuk 2) gepresenteerd.

3.1 Inleiding

In hoofdstuk 2 is onze economische visie en onderliggende speerpunten voor de komende jaren toegelicht. De insteek is deze visie en speerpunten vervolgens om te zetten in te realiseren doelen en uit te voeren acties.

In dit hoofdstuk is een voorstel voor de hoofdpijnen van de uit te voeren acties gedaan. Na besluitvorming over de economische visie zal dit hoofdstuk dus verder worden uitgewerkt tot een volwaardig actieprogramma. Dit actieprogramma gaat meer in detail in op de acties; inclusief een beeld van beoogde effecten en resultaten, planning en samenwerkingspartners. In het actieprogramma moet ook duidelijk zijn op welke wijze en wanneer we voortgang en resultaten evalueren.

Met de hier gepresenteerde hoofdpijnen wordt de essentie van doelen en acties per speerpunt voorgesteld. Daarvoor gaan we achtereenvolgens in op:

- Hoofdpijnen acties speerpunt 1: 'Aantrekkelijke bestemmingen'
- Hoofdpijnen acties speerpunt 2: 'Compact, multifunctioneel centrum Bussum'
- Hoofdpijnen acties speerpunt 3: 'Waterfront Gooise Meren'
- Hoofdpijnen acties speerpunt 4: 'Ruimte voor werk'
- Hoofdpijnen acties speerpunt 5: 'Regionale kwaliteiten verzilveren'
- Hoofdpijnen acties speerpunt 6: 'Lokale initiatieven'

Het gaat hierbij om de hoofdpijnen van al bestaande maar ook nieuwe acties. Een kader voor al bestaande acties is het Uitvoeringsprogramma 2017-2018 van de Regionale Samenwerkingsagenda (RSA) van Regio Gooi en Vechtstreek.

3.2 Hoofdpijnen acties speerpunt 1: 'Aantrekkelijke bestemmingen'

Het eerste speerpunt van de economische visie is om de kernkwaliteiten van de gemeente Gooise Meren recreatief en toeristisch beter in te zetten voor inwoners (recreatie) en voor bezoekers (toerisme). De verwachting is dat daardoor meer mogelijkheden voor economische ontwikkeling ontstaan. Dit speerpunt betekent dat we gaan werken aan de recreatieve en toeristische verbindingen en bestemmingen in Gooise Meren.

Actie(s) recreatieve en toeristische verbindingen (netwerken)

Voor fietsen, wandelen, auto/parkeren, OV en varen bekijken we waar we de recreatieve en toeristische netwerken kunnen verbeteren. Het gaat er dan om wat de ontbrekende verbindingen, rondjes, TOP's, parkeer- en informatie/service-voorzieningen in Gooise Meren zijn. Wanneer we dit overzicht hebben, pakken we de knelpunten aan. We denken daarbij in ieder geval aan de verbetering van de OV-verbinding met het Muiderslot en of we een extra vaarverbinding (voor kleine recreatievaart) van Naarden met het Oostelijke Vechtplassengebied voor elkaar kunnen krijgen.

Actie(s) recreatieve en toeristische bestemmingen

Op grond van de karakterschetsen 'vestingstad' (Naarden en Muiden), 'kust en water' (Muiden), 'strand' (Muiderberg) en 'winkelen/leisure' (Bussum) gaan we per kern in gesprek en aan de slag met betrokken partijen om samen concrete invulling te geven aan deze karakterschetsen via arrangementen, promotie en marketing. Kwaliteit staat hierbij voorop. Net als de focus op 'niches'/specifieke doelgroepen. Waar mogelijk werken we voort op de acties die we al met IAmsterdam en onze partners in Gooi en Vechtstreek in gang hebben gezet. Buurtplatforms en/of burgervertegenwoordigers worden erbij betrokken om afspraken te maken over de beheersing van mogelijke overlast.

Actie(s) in relatie tot het RSA Uitvoeringsprogramma 2017-2018

In regionaal verband leveren we onze bijdrage aan de gezamenlijke afspraken over recreatie en toerisme. Het gaat daarbij om de volgende acties:

- *Infrastructuur 'cultuur en erfgoed'*: de voorbereiding en realisering van regionaal cultuurbeleid en regionale regie op de uitvoering van bovenlokaal gerichte ontwikkelingen en activiteiten.
- *Marketing en promotie van 'cultuur en erfgoed'*: het streven is om als regio een coherent en realistisch beeld te geven van cultuur en erfgoed in Gooi en Vechtstreek. Het gaat daarbij om de uitvoering van een regionaal evenement (regionale amateurkunsten), gezamenlijke opening van het cultuurseizoen en afstemming van bovenlokale evenementen.
- *Floriade 2022*: De Floriade is de wereldtuinbouwtentoonstelling die in 2022 in Almere plaatsvindt. Door de regionale deelname aan de Floriade wordt een impuls verwacht voor de regionale economie, innovatie en creativiteit. Daarvoor wordt een marketing- en promotieplan en sponsorplan opgesteld.
- *Regionale strategie en agenda recreatie en toerisme*: door een strategie op te stellen, is voor alle partijen duidelijk waar de gemeenten en de regio zich op gaan richten voor wat betreft recreatie en toerisme. De regionale strategie en agenda biedt het kader om gericht opdracht te verlenen aan Toerisme Gooi & Vecht.
- *Onderzoek uitbesteden beheer en onderhoud recreatieve routenetwerk*: het doel van deze actie is om de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van het recreatieve routenetwerk (fietsen, varen, wandelen) onder te brengen bij een coördinerende partij.
- *Samenwerking toerisme MRA*: voor de (door)ontwikkeling van het toeristisch product en het aantrekken van bezoekers werkt de regio samen binnen de 'Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025' en het project 'Amsterdam Bezoeken, Holland Zien'.
- *Optimaliseren en uitbreiden recreatieve routenetwerken*: de regio wenst het recreatieve routenetwerk aantrekkelijk te houden door verbetering en uitbreiding. Zo wordt er in 2017- 2018 onder meer een wandelnetwerk ontwikkeld.

3.3 Hoofdpijnen acties speerpunt 2: 'Compact, multifunctioneel centrum Bussum'

Het tweede speerpunt van de economische visie richt zich op het toekomstperspectief van het centrum van Bussum. De detailhandel, vooral de niet-dagelijkse, staat er onder druk. Er zijn daarnaast ook kansen, zoals voor dagelijkse detailhandel.

Actie: actualisatie centrumplan Bussum

Met het streven voor een compact en multifunctioneel centrumgebied Bussum gaan we het huidige 'centrumplan Bussum' actualiseren. Het centrumplan moet richting geven aan hoe we het huidige winkelaanbod (dagelijks en niet-dagelijks) kunnen behouden en 'stutten'. Daarnaast is het belangrijk hoe we met welke functies kunnen 'bouwen' aan een dynamisch, publiekstrekkend en multifunctioneel centrum van Bussum. Afhankelijk van het geactualiseerd centrumplan Bussum zetten we meerdere acties in zoals wijziging van bestemmingen, verkoop grondpositie(s), afstemming en aanpak parkeren, etc.

Actie(s) in relatie tot het RSA Uitvoeringsprogramma 2017-2018

In regionaal verband leveren we onze bijdrage aan de gezamenlijke afspraken over leegstand en detailhandel. Het gaat daarbij om de volgende acties:

- *Regionale aanpak leegstand*: in samenwerking met de Economic Board Gooi & Vechtstreek en provincie Noord-Holland is door de regio een aantal pilots uitgevoerd op verschillende locaties in Gooi en Vechtstreek om leegstand en overaanbod in (aanloop)winkelstraten terug te dringen.

Gooise Meren neemt met de Vlietlaan deel in deze pilot. De uitkomsten van dit onderzoeken krijgen een verdere uitwerking op lokaal niveau en in de regionale retailvisie

- **Regionale visie detailhandel:** de regio gaat aan de slag met de actualisatie van de regionale visie op detailhandel. Gooise Meren levert daar haar bijdrage aan en zal ontwikkelingen in de detailhandel in Gooise Meren regionaal voor het voetlicht brengen.

3.4 Hoofdpijnen acties speerpunt 3: 'Waterfront Gooise Meren'

Het derde speerpunt van de economische visie is het Waterfront Gooise Meren. Het gaat daarbij om het 'buitenwater' van Muiden, Muiderberg en Naarden in relatie tot IJmeer en Gooimeer en om het 'binnenwater' van Muiden en Naarden in relatie tot de Vecht en het Oostelijke Vechtplassengebied.

Actie: start gebiedsproces voor visie op kustzone Muiden-Muiderberg-Naarden

De kustzone Muiden-Muiderberg-Naarden en IJmeer/Gooimeer is een interessante kuststrook in relatie tot het toenemende belang van waterrecreatie en -toerisme. Tegen die achtergrond starten we een gebiedsproces dat leidt tot een scherpe visie op de kustzone. We doen dat samen met betrokken partijen in het gebied, provincie Noord-Holland en anderen. We nodigen ondernemers/initiatiefnemers op het vlak van waterrecreatie en -toerisme uit in dit proces te participeren, hun ideeën en kansen met elkaar te delen en samen de mogelijkheden tot realisatie ervan te verkennen. Het proces moet leiden tot een duidelijk en aansprekend kader voor de gewenste lange termijn ontwikkeling van waterrecreatie en -toerisme in het gebied. Het gaat hierbij om waterrecreatie en -toerisme in de meest brede zin en behelst onder meer strandrecreatie, evenementen aan/op het water, zeilwedstrijden, kleine en grote recreatievaart, havens, riviercruisevaart, boat & bike trips, kitesurfen, innovatie, elektrisch varen, etc. Tevens willen we concreet overzicht van initiatieven die binnen die visie gerealiseerd kunnen worden.

Actie: verkenning recreatieve vaarverbinding Naarden – Oostelijke Vechtplassengebied

Het Oostelijke Vechtplassengebied is een potentieel interessant recreatief en toeristisch 'achterland' van Naarden. In het gebied wordt naar verwachting de komende jaren fors geïnvesteerd, waaronder in vaarverbindingen. We gaan met partijen (provincie, waterschap, buurgemeenten, etc.) in gesprek over welke mogelijkheden er zijn om de vaarverbinding tussen Naarden en het Oostelijke Vechtplassengebied te realiseren. Naarden zou zich daardoor beter positioneren in het vaar netwerk en daarmee een interessantere vaarbestemming worden.

Actie(s) in relatie tot het RSA Uitvoeringsprogramma 2017-2018

In regionaal verband zijn voor Gooise Meren de volgende acties van belang:

- **Naarden buiten de Vesting en Verder met de Vesting Muiden:** de realisatie van de verschillende projecten in deze programma's. De kern is de realisatie van een nieuwe vaarverbinding tussen de Naardertrekvaart en het Gooimeer.
- **Ontwikkeling waterkaart/magazine:** het doel van het watermagazine is om overzichtelijke en aantrekkelijke informatie over de vaarwegen te bieden ten behoeve van een grotere naamsbekendheid van de regio en de ondernemers.

3.5 Hoofdpijnen acties speerpunt 4: 'Ruimte voor werk'

Het vierde speerpunt van de economische visie gaat over het creëren van 'ruimte voor werk'. Wat zijn hiervoor de mogelijkheden in het centrumgebied van Bussum, het stationsgebied en het is wenselijk dat er regionale 'schuifruimte' komt voor bedrijven die binnen de regio verplaatst zouden moeten worden.

Actie: panden (tijdelijk) beschikbaar krijgen voor werk

Daar waar er in Gooise Meren leegstaande (monumentale) panden, forten, etc. zijn dan willen we die beschikbaar (mogelijk ook tijdelijk) krijgen voor werk. Beschikbaar voor kleinere bedrijven en zelfstandigen zonder personeel en werkruimte voor lokale initiatieven op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen, sociaal ondernemerschap, duurzaamheid, re-integratie, circulaire

economie, etc. In overleg met eigenaren, initiatiefnemers en ondernemers proberen we tot afspraken te komen voor tijdelijk gebruik of permanente huisvesting.

Actie: stimuleren van informele werklocaties

De economie is onder invloed van technologie en de crisis veranderd en zal dit ook in de toekomst blijven doen. Eén van de meest in het oog springende veranderingen is een andere ruimtelijke verdeling van het werken: het aandeel banen buiten formele werklocaties groeit al jaren gestaag. Hierdoor vestigen meer bedrijven zich in het stedelijk weefsel, in plaats van op formele locaties. Daarbij wordt bedrijvigheid – mede onder invloed van technologische vooruitgang - steeds beter mengbaar met wonen. Dienstverlening en creatieve bedrijvigheid laten zich (op het oog) eenvoudiger mengen met wonen. Gooise Meren streeft met de gemeenten in de regio naar behoud van de binnenstedelijke locaties om ruimte te bieden aan ondernemers in speerpuntsectoren, als broedplaatslocaties.

Actie: aanpak stationsgebied 'Poort tot het Gooi'

We gaan aan de slag om te bekijken hoe we het stationsgebied Naarden/Bussum verder kunnen aanpakken om het als de 'Poort tot het Gooi' gestalte te geven. Daarbij denken we aan de rol van het station als OV-knooppunt voor recreanten en toeristen en aan het station als goed bereikbare locatie waar ruimte is voor kleinere bedrijven en zelfstandigen.

Actie: optimaal ondernemersklimaat

We willen een optimaal ondernemersklimaat stimuleren door goede bedrijfsruimte op de bedrijventerreinen te realiseren. In samenwerking met de bedrijvenvereniging FIN wordt gewerkt aan parkmanagement. Binnen de structuur van het Keurmerk Veilig Ondernemen werkt de gemeente samen met bedrijfsleven, politie en brandweer aan een schoon, heel en veilig bedrijventerrein. Verduurzaming van de bedrijfslocaties is het aandachtspunt voor de komende periode. De mogelijkheden om met de provincie een stimuleringsfonds te creëren worden opgepakt.

Actie(s) in relatie tot het RSA Uitvoeringsprogramma 2017-2018

Hierbij is de actualisatie visie werklandschappen en de herijking transformatiefonds van belang. Het doel van dit regionale project is te komen tot een nieuwe, actiegerichte visie Werklandschappen Gooi en Vechtstreek. Voor een goed functionerende regionale economie is het belangrijk voldoende, kwalitatief passende ruimte voor ondernemen aan te kunnen bieden. De eerste uitkomsten laten een behoefte aan schuifruimte zien.

3.6 Hoofdpijnen acties speerpunt 5: 'Regionale kwaliteiten verzilveren'

Het vijfde speerpunt van de economische visie is het verzilveren van de regionale kwaliteiten. Een belangrijk kader hiervoor is het RSA Uitvoeringsprogramma 2017-2018.

Actie(s) in relatie tot het RSA Uitvoeringsprogramma 2017-2018

In regionaal verband leveren we onze bijdrage aan de gezamenlijke afspraken over de kansrijke, economische sectoren in de regio Gooi en Vechtstreek. Het gaat daarbij om de volgende acties (een ander deel van regionale actie op dit vlak is al vermeld bij andere speerpunten, zoals toerisme):

- *Verkenning van een regionaal investeringsfonds*: ter stimulering van de regionale economie, toename van de werkgelegenheid, verbetering van de leefomgeving en het vestigingsklimaat.
- *Innovatieaanpak digitale media en creatie*: in de regio worden bestaande of nieuwe media-gerelateerde innovatieprojecten en -activiteiten ontwikkeld en/of opgeschaald, waarbij wordt ingespeeld op nieuwe trends en ontwikkelingen. Het streven daarbij is om verbindingen te realiseren met andere sectoren in Gooi & Vechtstreek (cross sectoraal) en met de agenda en projecten van andere regio's (nieuwe combinaties, meer massa, efficiënte inzet van middelen).
- *Doorontwikkeling werkgeversdienstverlening en verbinding met het bedrijvenloket*: in de regio werken we aan een goed functionerend werkgeversservicepunt dat ertoe leidt dat meer mensen met een bijstandsuitkering uitstromen naar betaald werk. Hiervoor is een goede afstemming, verbinding en uitwisseling nodig tussen werkgevers, gemeenten, UWV, scholen, kenniscentra en het werkgeversservicepunt.
- *Regionale visie en strategie circulaire economie, werkgelegenheid en grondstoffentransitie*: de regio werkt aan een regionaal richtinggevend kader voor de circulaire economie en de

- grondstoffentransitie. Vertrekpunt zijn de gezamenlijke regionale beleidsuitgangspunten van de regiogemeenten. Er ligt een relatie met lokale werkgelegenheid en bedrijvigheid rondom materialen stromen en hoogwaardige verwerking en innovatie op de schaal van de Metropoolregio Amsterdam. De mogelijkheid tot het oprichten van een kennisplatform wordt onderzocht.
- **VANG Huishoudelijk Afval en VANG Buitenshuis:** de regio zet in op het (her)gebruik van afvalstoffen als grondstof voor nieuwe producten. Verschillende maatregelen worden getroffen voor de inzamelstructuur voor afval van huishoudens, maar ook van gemeenten, maatschappelijke instanties, bedrijven en de natuur. De regio voert onderzoek uit om te bekijken hoe afvalstromen benut kunnen worden voor hergebruik, biomassa, etc.
 - **Energietransitie:** de regio werkt aan de regionale energievisie en strategie voor Gooi en Vechtstreek. Het doel daarbij is om in 2030 energie- en klimaatneutraal te zijn. In dit verband is een projectteam opgestart, staat de wijkaanpak centraal, is gespreksronde gestart met belangrijke stakeholders en vindt de 'Energie' conferentie plaats met ondertekening van de intentieovereenkomst voor de regionale strategie.

3.7 Hoofdpijnen acties speerpunt 6: 'Lokale initiatieven'

Het zesde speerpunt van de economische visie gaat over het aanjagen en stimuleren van de vele, lokale initiatieven op het vlak van:

- lokaal en samen ondernemen
- kansen om mensen mee te laten doen via werk
- duurzaamheid / circulaire economie

Actie: voortzetten en uitbreiden MVO Gooise Meren e.a.

Op het vlak van lokale initiatieven ontwikkelen zich een sterker, lokaal netwerk(en) van en verbindingen tussen zelfstandig ondernemers, kleinere bedrijven, burgers, de gemeente en initiatiefnemers op uiteenlopende vlakken: dienstverlening, maatschappelijk verantwoord ondernemen, broedplaatsen, co-creatie, ideeën voor stimuleringsfondsen, etc. Dat juichen we toe en sporen we aan.

Tegen deze achtergrond zetten we in ieder geval het platform 'MVO Gooise Meren' voort en breiden dit, waar mogelijk, verder uit. MVO Gooise Meren is een publiekprivaat platform waarin bedrijfsleven, gemeente en maatschappelijke organisaties zich inzetten om:

- het ondernemersklimaat te verbeteren
- de werkgelegenheid te vergroten
- meer mensen mee te laten doen in de samenleving in Gooise Meren via werk

Daarnaast verdienen initiatieven zoals Broedplaatsen Gooise Meren en de Initiatieventafel onze blijvende aandacht en willen verder met dergelijke projecten en ideeën.

Actie: opstellen Versnellingsagenda Samen Sneller Duurzaam

In Gooise Meren willen wij alle krachten bundelen om samen sneller te verduurzamen. Het is niet zo dat we daarvoor bij nul beginnen. Er zijn allerlei initiatieven op dit vlak van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de politiek. Door co-creatie stellen we een versnellingsagenda (actieprogramma) op. Hieruit kunnen economische kansen voor Gooise Meren voortvloeien. De Versnellingsagenda biedt het toekomstperspectief waarin helder en concreet verwoord is hoe een duurzaam Gooise Meren er uit ziet: wat zijn de ambities en doelen, wat is de uitvoeringsagenda, welke acties zetten betrokkenen daarvoor op korte en middellange termijn in gang en wie draagt bij aan wat, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

Actie: voortzetten en uitbreiden duurzaamheidsactiviteiten

Verder spelen er uiteenlopende, lokale initiatieven op het vlak van duurzaamheid, hergebruik goederen zoals textiel, duurzame energie, nul op de meter, lokale energievoorziening, acties gericht op Verenigingen van Eigenaren (VVE's) etc. Deze initiatieven kunnen, naast duurzame doelen, ook een bijdrage leveren aan de werkgelegenheid in Gooise Meren en verdienen daarom onze aandacht en hulp.

4 Bijlage A: ontwikkelperspectief

Het ontwikkelperspectief biedt een integraal afwegingskader dat richting geeft aan keuzes voor het al dan niet stimuleren en faciliteren van economische sectoren. Dit kader is onmisbaar omdat economie niet op zichzelf staat. Het kader wordt gevormd door de missie en visie van de gemeente Gooise Meren en biedt handvatten voor vier economische scenario's die ieder op een eigen manier sturing en richting kunnen geven aan keuzes met een economische impact.

4.1 Missie, visie en ontwikkelperspectief

Economie staat niet op zichzelf. Het past binnen het grotere geheel van wonen, recreëren en werken. Voor een gemeente geldt dat economische keuzes moeten passen bij het ontwikkelperspectief dat de gemeente voor zichzelf ziet. Dit integrale perspectief is in de gemeente Gooise Meren verwoordt in haar missie en visie. Deze missie en visie geeft uitdrukking aan de gemeente die Gooise Meren wil zijn. Het is deze missie en visie die het ontwikkelperspectief bepaalt.

Hieronder staan de centrale componenten van de missie en visie van Gooise Meren.

Missie Gooise Meren

Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied.

Visie Gooise Meren

Gooise Meren is een aantrekkelijke woon- en verblijfomgeving in de Metropoolregio Amsterdam, met een hoog voorzieningenniveau voor wonen, recreëren, werken en ondernemen. Gooise Meren is een krachtige speler in de regio, die structureel inzet op duurzaamheid. Waar inwoners zich kunnen ontplooiën en zelf (mede) vormgeven aan hun eigen leefomgeving, samen met de gemeente. Gooise Meren is een gemeente die financieel gezond is, kosteneffectief werkt, en die een hoogwaardige dienstverlening biedt aan inwoners, bezoekers, maatschappelijke instellingen en ondernemers. Een gemeente waarin de krachten gebundeld zijn, maar waarbij oog blijft voor de eigenheid en identiteit van Naarden, Muiden, Muiderberg en Bussum.

Kernwaarden Gooise Meren

Duurzaamheid, zelf- en/of samenredzaamheid, gastvrijheid, betrokkenheid, veelzijdigheid, vitaliteit, verantwoordelijkheid, veiligheid, kleinschaligheid en kwaliteit.

Kernconcepten (ideeën die beleid en uitvoering sturen)

- het strategisch vermogen krijgt een prominente plek in de organisatie
- per vraagstuk worden de rollen van inwoners, ondernemers, instellingen en gemeente bepaald
- om een goed beeld te krijgen van 'de vraag' zorgen we dat monitoren, analyseren en meten deel uitmaken van de processen
- de nieuwe gemeente zorgt niet langer voor, maar zorgt met ... samen met de *samenleving* de gemeente haalt datgene wat buiten gebeurt naar binnen; - inclusief denken en doen is een belangrijke leidraad; iedereen moet kunnen meedoen, ongeacht mogelijkheden of beperkingen, minder of meerderheden
- de gemeente werkt vanuit de vraag van inwoners, ondernemers en instellingen en is goed bereikbaar
- ook worden initiatieven van 'onderop' en innovaties gestimuleerd
- wij willen van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie, waarbij de gemeente niet vanzelfsprekend de trekker is
- we maken gebruik van bestaande netwerken en succesvolle formules, we willen deze initiatieven en de energie die hiermee samenhangt blijvend ondersteunen en koesteren
- de gemeente blijft verantwoordelijk voor een basisniveau (e.d. groenonderhoud, maar ook zorg, activiteiten, preventie)
- wij kiezen voor wijkgericht werken om de leefbaarheid van de wijken te verbeteren en de betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving te vergroten

Bron: Contourenschets Gooise Meren

4.2 De twee basisdimensies

In de economische visie is onze missie en visie vertaald naar wat we op het gebied van economie belangrijk vinden. Daarbij zijn twee dimensies belangrijk: de dimensie 'wonen' versus 'werken', of iets ruimer geformuleerd die tussen *leefbaarheid en bedrijvigheid*. Het slaapdorp versus de wakkere stad. En de dimensie van *lokale gerichtheid en de gerichtheid op regionale samenwerking*.

Leefbaarheid versus bedrijvigheid

Deze dimensie gaat over de gemeente die Gooise Meren wil zijn. Op deze dimensie vinden we aan de ene kant de gemeente die wonen centraal stelt. Mensen kiezen voor Gooise Meren voor het prettige woon- en leefklimaat. De goede bereikbaarheid van Gooise Meren draagt er aan bij dat werk niet per se in en rond Gooise Meren gecentreerd hoeft te zijn. De economische motoren Amsterdam en Utrecht zijn immers op een steenworp afstand gelegen.

Een keuze voor Gooise Meren als sec een woongemeente betekent voor de economie dat de woonfunctie niet alléén wordt omarmd, maar ook versterkt. Alles wat bijdraagt aan goed wonen, kan vanuit een visie geënt op goed wonen en leven opgepakt worden. Denk hierbij aan detailhandel, recreatie, maar ook aan onderwijs, cultuur, kinderopvang, sport, verenigingsleven en zorg. Uitstekende voorzieningen versterken de aantrekkelijkheid van Gooise Meren.

Aan de andere zijde van de dimensie *leefbaarheid – bedrijvigheid* vinden we de gemeente die de nadruk legt op bedrijvigheid en daarmee zorgt voor meer werk in de gemeente. Het economisch nut staat centraal; iedere kans wordt aangepakt om te zorgen voor meer bedrijvigheid.

Lokaal versus regionaal

De dimensie lokaal – regionaal is een cruciale als het gaat om de economie. Grote steden en stedelijke gebieden zijn de motoren van de economie. In deze gebieden neemt de werkgelegenheid toe, vinden de innovaties plaats en ontstaan verbindingen tussen overheid, kennisinstituten, sectoren en bedrijven. In het landelijke gebied en de kleinere steden is de trend dat de werkgelegenheid afneemt en het werk dat er nog is, verplaatst dreigt te worden naar de stedelijke gebieden. Dit vraagt om een sterke regionale aanpak om de balans tussen wonen en werken te behouden. Want, regionale samenwerking is geen antwoord op alles, maar draagt wel bij aan onder meer:

- Verbinding met kennisinstituten (Economic Boards, MBO's, hogescholen, universiteiten, onderzoeksinstituten);
- Verbinding tussen sectoren/netwerkvorming;
- Sturen van ketens;
- Organisatie van innovatie;
- Oprichten van stimulerings- en investeringsfondsen;
- Ondersteunen van opkomende economische sectoren;
- Stimuleren van duurzaamheid.

Binnen de dimensie *lokaal versus regionaal* vinden we aan de ene kant de gemeente die alles in eigen hand houdt en lokale initiatieven stimuleert die passen bij het eigen ontwikkelperspectief. Aan de ander kant is er de gemeente die de regionale insteek hanteert waarbij de gedachte is dat de regionale insteek de lokale belangen het best waarborgt.

4.3 Scenario's ontwikkelperspectief

De missie en visie voor Gooise Meren en de twee basisdimensies (*leefbaarheid versus bedrijvigheid en lokale gerichtheid versus de gerichtheid op regionale samenwerking*) die er uit voortvloeien voor de economische visie leiden tot vier logische en realistische economische scenario's.

Scenario 1: 'focus op lokale voorzieningen Gooise Meren'

Dit gaat om het toekomstbeeld waarin de nadruk ligt op goed wonen en leven in Gooise Meren. Mensen kiezen voor Gooise Meren voor het prettige woon- en leefklimaat. De goede bereikbaarheid van Gooise Meren draagt er aan bij dat werk niet per se in en rond Gooise Meren geconcentreerd hoeft te zijn. Centra met veel werkgelegenheid (Amsterdam, Utrecht, Amersfoort) liggen dichtbij. We stimuleren dat er genoeg winkels, horecagelegenheden, recreatie sport, en cultuur- en zorgvoorzieningen zijn (van goede kwaliteit); waar mogelijk versterken en/of verbeteren we dit. Dit doen we vooral voor de inwoners van Gooise Meren, zodat zij voor hun aankopen en vrijetijd in Gooise Meren terecht (blijven) kunnen.

Scenario 2: 'focus op economie Gooise Meren'

In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op goed wonen en leven in Gooise Meren, maar ook op behoud van lokale werkgelegenheid in Gooise Meren. Naast genoeg winkels, horecagelegenheden, recreatie sport, en cultuur- en zorgvoorzieningen stimuleren we dat ondernemers (meer) investeren in Gooise Meren. In dit toekomstbeeld wordt daarbij sterk gekeken naar de lokale, economische kansen en mogelijkheden. Zolang het past bij het duurzame, creatieve en monumentale karakter van Gooise Meren is er meer ruimte voor bijvoorbeeld waterrecreatie, werkplekken voor ZZP-ers of kleine 'groene' bedrijven (duurzaamheid).

Scenario 3: 'focus op alle lokale en regionale kansen'

In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op het creëren van meer werk in Gooise Meren, maar ook in de regio Gooi en Vechtstreek. Als het om lokale initiatieven (bijvoorbeeld waterrecreatie, werkplekken voor ZZP-ers of kleine 'groene' bedrijven) gaat, zijn we zelf aan zet. Maar we kiezen er soms ook voor om economische kansen via regionale samenwerking te verzilveren. Want we kunnen niet alles alleen en 'plukken' graag de positieve effecten van de potentie van de regio (zoals sterkere positionering, verbinding met kennisinstituten, netwerkvorming, uitvoeringskracht, innovatie etc.). In dit toekomstbeeld is een groei van werkgelegenheid belangrijk al dient dit altijd te passen bij Gooise Meren en mag niet leiden tot teveel bezoekers of verkeer, of dat ons groene/monumentale karakter wordt aangetast.

Scenario 4: 'focus op regionale economie'

Dit toekomstbeeld gaat uit van de gedachte dat 'wat goed is voor de regio Gooi en Vechtstreek, goed is voor Gooise Meren'. In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op het creëren van meer werkgelegenheid door de intensieve samenwerking van Gooise Meren met andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek (en waar nodig daarbuiten, zoals in het verband van de Metropoolregio Amsterdam). Het doel is om nieuwe werkgelegenheid naar Gooi en Vechtstreek te krijgen en vast te houden. Gooise Meren en de andere regiogemeenten zetten vooral in op de potentieel kansrijke en de bij de regio passende sectoren: creatieve industrie, innovatie, ICT, circulaire economie, zorg, cultuur en recreatie/toerisme.

5 Bijlage B: economische analyse

De huidige (regionaal-)economische dynamiek is een belangrijke graadmeter voor die verschillende, economische toekomstscenario's voor Gooise Meren. Want, wat is er de afgelopen jaren gebeurd rondom de economische situatie in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek? Bijvoorbeeld wanneer het gaat om de werkgelegenheidsontwikkeling, werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties) en sectorale trends en ontwikkelingen. In deze bijlage is een beeld geschetst van de economische ontwikkeling in de gemeente Gooise Meren en de regio Gooi en Vechtstreek. Tevens wordt in deze bijlage een overzicht van de belangrijkste sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van/voor Gooise Meren gepresenteerd.

5.1 Ontwikkelingen werkgelegenheid

Sinds 2011 is de werkgelegenheid in Gooise Meren meer dan gemiddeld afgenomen

Gooise Meren telde in 2016 (per 1 januari) bijna 20.000 banen. In Gooi en Vechtstreek lag het aantal banen in 2016 op 105.100. Sinds 2011 neemt de werkgelegenheid in Gooise Meren met gemiddeld 1,4 procent per jaar af. In de periode 2011-2016 was in Gooise Meren en in Gooi en Vechtstreek de afname van de werkgelegenheid groter dan het landelijk gemiddelde; dat lag in de periode 2011-2016 op 0,1 procent.

In Gooise Meren is in de periode 2011-2016 in meerdere economische sectoren de werkgelegenheid licht afgenomen, waaronder in de bouw, specialistische zakelijke diensten³, verhuur en overige zakelijke diensten (zoals schoonmaak) en cultuur, sport en recreatie.

Voor de toekomst geeft Plabeka (2016) aan dat op de langere termijn geen werkgelegenheidsgroei te verwachten is in Gooi en Vechtstreek.

Tabel 5.1. Aantal banen in Gooise Meren, Gooi en Vechtstreek en Nederland, 2011 – 2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Jaarlijkse ontw.
Gooise Meren	21.200	21.400	21.500	20.400	19.300	19.800	-1,4%
Gooi en Vechtstreek	106.800	107.700	104.200	102.200	102.700	105.100	-0,3%
Nederland	7.888.200	7.937.700	7.820.100	7.701.000	7.735.200	7.847.000	-0,1%

Bron: CBS Statline (cijfers per 1 januari)

Werkgelegenheidsstructuur: vooral handel, specialistische zakelijke diensten en gezondheids- en welzijnzorg

De werkgelegenheidsstructuur van Gooise Meren bestaat voor ruim 50 procent uit de banen in handel⁴ (5.200), specialistische zakelijke diensten (2.800) en zorg (2.800)⁵. Verder zien we dat de werkgelegenheid in cultuur, sport en recreatie, informatietechnologie- en communicatiesector⁶ en financiële dienstverlening in Gooise Meren in 2016 relatief sterk vertegenwoordigd is (vergeleken met het landelijke beeld⁷).

De werkgelegenheidsstructuur van Gooise Meren is grotendeel vergelijkbaar met die van Gooi en Vechtstreek. In Gooi en Vechtstreek zijn daarnaast vooral veel banen te vinden in informatietechnologie- en communicatiesector. Alles overziend, is de informatietechnologie- en

³ Waaronder, bijvoorbeeld: organisatie of management adviesbureaus, administratiekantoren en accountants

⁴ Waaronder, bijvoorbeeld: supermarkten, detailhandel en groothandel

⁵ Werkgelegenheidsstructuur gebaseerd op LISA-cijfers 2015

⁶ Waaronder, bijvoorbeeld: softwareontwikkeling, informatietechnologie, media

⁷ Op basis van een analyse van de zogenaamde 'locatie-quotiënten'. Een locatie-quotiënt wordt berekend op basis van de werkgelegenheidsstructuur van Gooise Meren, Gooi en Vechtstreek en Nederland. Een locatie-quotiënt van 1 betekent dat de regionale structuur gelijk is aan de Nederlandse. Een locatie-quotiënt >1 betekent dat een economische sector, ten opzichte van de landelijke structuur, regionaal oververtegenwoordigd is.

communicatiesector in Gooi en Vechtstreek relatief zeer sterk vertegenwoordigd ten opzichte van de landelijke werkgelegenheidsstructuur (als het gevolg van het mediacluster in Hilversum).

Tabel 5.2. Werkgelegenheidsstructuur Gooise Meren, 2016

	Aantal banen	Aandeel
A Landbouw, bosbouw en visserij	90	0%
B Delfstoffenwinning	10	0%
C Industrie	1.160	6%
D Energievoorziening	-	0%
E Waterbedrijven en afvalbeheer	180	1%
F Bouwnijverheid	860	4%
G Handel	5.180	26%
H Vervoer en opslag	220	1%
I Horeca	850	4%
J Informatie en communicatie	1.180	6%
K Financiële dienstverlening	500	3%
L Verhuur en handel van onroerend goed	210	1%
M Specialistische zakelijke diensten	2.830	14%
N Verhuur en overige zakelijke diensten	790	4%
O Openbaar bestuur en overheidsdiensten	460	2%
P Onderwijs	1.300	7%
Q Gezondheids- en welzijnszorg	2.770	14%
R Cultuur, sport en recreatie	690	3%
S Overige dienstverlening	510	3%
Totaal	19.800	100%

Bron: CBS Statline (cijfers per 1 januari), voor verdeling naar economische sectoren is gebruik gemaakt van LISA 2015 gegevens omdat CBS niet altijd voor iedere economische sector gegevens over het aantal banen weergeeft (zijn dan onbekend, niet betrouwbaar of geheim)

5.2 Ontwikkelingen werklocaties

Grootste gedeelte bedrijventerreinen uitgegeven, bestaande voorraad biedt voldoende dekking vraag

Gooise Meren telt vijf bedrijventerreinen met een totale oppervlakte van 42,3 hectare. Er is geen planvoorraad voor uitbreiding of ontwikkeling van (nieuwe) terreinen. In Gooi en Vechtstreek is een bescheiden planvoorraad beschikbaar: 95 procent van de bedrijventerreinen is uitgegeven. In de gehele Metropoolregio is tot 2040 ruimte voor een toename van 30 procent in de voorraad. Dit cijfer wordt in belangrijke mate beïnvloed door de planvoorraad in Almere-Lelystad en Amstelland-Meerlanden. De planvoorraad van deze deelregio's beslaat twee derde van de totale planvoorraad in de Metropoolregio Amsterdam.

Tabel 5.3. Voorraad en planvoorraad bedrijventerreinen in Gooise Meren, Gooi en Vechtstreek en MRA in ha., 2016

	Voorraad	Totaal te ontwikkelen	Te ontwikkelen tot 2020	Te ontwikkelen 2021 – 2030	Te ontwikkelen 2031 – 2040
Gooise Meren	42	0	0	0	0
Gooi en Vechtstreek	343	13	13	0	0
MRA	4.029	1.236	748	412	76

Bron: Plabeka Monitor, 2016

Echter, op de schaal van Gooi en Vechtstreek blijkt dat regionale 'schuifruimte' niet of nauwelijks voorhanden is. Hierdoor is het lastig om uit te plaatsen bedrijven (bijvoorbeeld die gelegen zijn in woonkernen en daar niet meer kunnen groeien) voor de regio te behouden.

Leegstand bedrijventerreinen neemt af, focus op herstructurering

In de gehele provincie Noord-Holland neemt de leegstand in het aantal bedrijventerreinen af. Wel zijn bedrijventerreinen vaak verouderd⁸. De focus ligt bij herstructurering van bestaande bedrijventerreinen om leegstand verder terug te dringen. Gooise Meren kent amper leegstand op de bedrijventerreinen. De bedrijventerreinen worden zeer intensief gebruikt. In Gooise Meren is herstructurering vooral noodzakelijk om de aantrekkelijkheid te behouden.

Werkgelegenheid vooral op informele locaties

In Gooi en Vechtstreek bevindt zich 70 procent⁹ van de werkgelegenheid op zogenaamde 'informele werklocaties'¹⁰. Oftewel, het merendeel van de werkgelegenheid bevindt zich niet op een bedrijventerrein of kantoorlocatie maar in winkelstraten, in stadscentra en bij solitaire gelegen kantoor- en bedrijfspanden binnen de gemeente.

Uit een clusteranalyse van Ecorys (2016) komen zeven belangrijke informele werklocaties naar voren. Zo is in Naarden vooral sprake van informele locaties aan de rand van het Gooimeer, rondom de bedrijventerreinen.

Kantoorvoorraad bescheiden van omvang, wel lichte groei

Gooise Meren beschikt in 2016 over zes kantoorlocaties met een totale omvang van 166.000 vierkante meter vloeroppervlakte. De kantoorvoorraad is van bescheiden omvang in vergelijking met Gooi en Vechtstreek en Metropoolregio Amsterdam (MRA). Tussen 2011 en 2016 is de kantoorvoorraad iets gegroeid met gemiddeld 1,3 procent per jaar.

Tabel 5.4. Voorraad kantoren in Gooise Meren, Gooi en Vechtstreek en MRA in 1.000 m² bvo, 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Jaarlijkse ontwikkeling
Gooise Meren	156	155	165	164	167	166	1,3%
Gooi en Vechtstreek	1.106	1.108	1.097	1.095	1.089	1.066	-0,7%
MRA	13.820	13.847	13.707	13.682	13.613	13.329	-0,7%

Bron: Plabeka Monitor, 2012 – 2016 (cijfers per 1 januari), bvo: bruto vloeroppervlakte

Leegstand iets toegenomen

In 2016 stond 14,5 procent van de kantoren in de gemeente Gooise Meren leeg. Tussen 2011 en 2016 is het leegstandspercentage iets toegenomen met gemiddeld 2,9 procent per jaar. Het totale leegstandspercentage is ongeveer gelijk aan dat van de regio Gooi en Vechtstreek maar lager dan in de Metropoolregio Amsterdam.

Tabel 5.5. Leegstand kantorenmarkt in Gooise Meren, Gooi en Vechtstreek en MRA in 1.000 m² bvo, 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Jaarlijkse ontwikkeling
Gooise Meren							
Absolute leegstand	20,9	20,7	20,5	20,7	23,4	24,0	2,9%
Relatieve leegstand	13,4%	13,4%	12,5%	12,6%	14,1%	14,5%	
Gooi en Vechtstreek							
Absolute leegstand	186,3	191,5	215	240,3	256,5	249,4	6,2%
Relatieve leegstand	12,7%	11,6%	15,4%	6,6%	14,2%	14,7%	
MRA							
Absolute leegstand	2.500	2.401,2	2.589,5	2.767,5	2.751,1	2.378,6	3,1%

⁸ Planbureau voor de Leefomgeving, De markt voor bedrijventerreinen, 2015

⁹ Ter vergelijking: in Amsterdam is 65 procent van de werkgelegenheid gevestigd op informele werklocaties. Bron: Plabeka Monitor, 2016

¹⁰ Plabeka Monitor, 2016

Relatieve leegstand	18,1%	17,3%	18,9%	20,2%	20,2%	17,8%
----------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Bron: Plabeka, 2012 – 2016 (cijfers per 1 januari), bvo: bruto vloeroppervlakte

In de Gooi en Vechtstreek zijn er twee locaties met planvoorraad voor nieuwe kantoorlocaties: het Arenapark in Hilversum en het BusinessPark27 in Blaricum. In totaal is voor de lange termijn ruimte voor bijna 100.000 vierkante meter aan kantoren, waarvan 95 procent gerealiseerd kan worden op het Arenapark in Hilversum.

Leegstand kantoren neemt af, focus op transformatie

In de provincie Noord-Holland neemt de leegstand van kantoren af¹¹. Transformatie naar wonen is een van de manieren om de leegstand verder terug te dringen en tegelijkertijd te voldoen aan de vraag naar nieuwe woningen.

Winkels Naarden en Muiden lokaal verzorgend, Bussum subregionaal verzorgend

Gooise Meren heeft een aanbod van 481 winkels met een totale omvang van 107.000 vierkante meter vloeroppervlak. Het gemiddelde aantal winkels per duizend inwoners ligt op 7,2 en is gelijk aan dat van de regio Gooi en Vechtstreek. Dit gemiddelde wordt sterk beïnvloed door het aantal winkels in Bussum, waar de detailhandel *subregionaal* verzorgend is, net zoals in Laren en Huizen. In Naarden en Muiden is detailhandel *lokaal* verzorgend. De detailhandel in Hilversum is regionaal verzorgend.

In Gooi en Vechtstreek bestaan een aantal uitbreidingsplannen van het winkelaanbod¹². Een van de plannen is de herstructureringsopgave van de winkels in het Scapino/de nieuwe Brink-project in Bussum. In Hilversum wordt aan het Langgewest circa 3.700 vierkante meter vloeroppervlak ontwikkeld en in het centrum van Huizen heeft een winkelproject aan de Keucheniusstraat een omvang van 8.600 vierkante meter.

Tabel 5.6. Aantal winkels en vloeroppervlak in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek, 2011

Sector	Aantal winkels	Omvang in m² wvo	Aantal winkels per 1.000 inwoners
Gooise Meren	481	107.000	7,2
Gooi en Vechtstreek	1.761	350.000	7,2

Bron: Retailvisie Gooi en Vechtstreek, 2012, wvo: winkelvloeroppervlakte

Bussum: dagelijkse bestedingen stijgen, niet-dagelijkse bestedingen dalen

Op grond van KSO2016¹³ zien we dat de *dagelijkse* detailhandel in Bussum sinds 2011 iets is toegenomen. De toename in Bussum van de dagelijkse detailhandel is 3,5 procent. Deze groei is groter dan de groei in het gehele Kso-gebied dat op 2,4 procent ligt. Deze groei lijkt vooral door de winkels van de Koekoeklaan gerealiseerd te worden.

De *niet-dagelijkse* detailhandel in Bussum is afgenomen met 18,7 procent. Dit wijkt flink af van het totale beeld voor dit detailhandel-segment waar de krimp op 5,4 procent ligt. Het is wel passend bij het beeld van de middelgrote winkelcentra in de randstad, die overal zwaar onder druk staan.

Winkelleegstand neemt toe, nieuwe functies en concepten in winkels

Winkelgebieden veranderen op dit moment in een hoog tempo. In de provincie Noord-Holland maar ook landelijk neemt de winkelleegstand toe en onder winkeliers zijn er faillissementen^{14,15}. Anderzijds worden winkelgebieden steeds meer gebruikt voor nieuwe functies en concepten.

¹¹ Provincie Noord-Holland, 2016

¹² Retailvisie Gooi en Vechtstreek, 2012

¹³ Koopstromenonderzoek 2016

¹⁴ Provincie Noord-Holland, 2016

¹⁵ Raatgever, 2014

5.3 Sectorale en andere, relevante trends en ontwikkelingen

Groeiend ondernemerschap

In 2016 had Gooise Meren ruim 7.300 bedrijfsvestigingen. Het aantal bedrijven is tussen 2011 en 2016 met bijna drie procent toegenomen. De groei vond vooral plaats in de sectoren horeca (+5,6 procent), zakelijke dienstverlening (+4,6 procent) en cultuur, sport en recreatie (+4,3 procent). Een daling van het aantal bedrijven trad sinds 2011 op in de verhuur en handel in onroerend goed (-2,4 procent) en de vervoersector (-1,3 procent).

Toename van toerisme in Nederland en Amsterdam

In 2014 hebben ongeveer 13,9 miljoen buitenlandse toeristen Nederland bezocht. Dit is ruim 1,1 miljoen meer dan in 2013 (een toename van 9 procent). Daarmee was 2014 het vijfde opeenvolgende jaar met een sterke groei van het inkomende toerisme in Nederland. De belangrijkste herkomstlanden van buitenlandse toeristen in Nederland zijn Duitsland (3,9 miljoen), het Verenigd Koninkrijk (1,9 miljoen) en België (1,8 miljoen). Amsterdam is met 5,3 miljoen buitenlandse hotelgasten in 2014 de grote trekpleister in Nederland¹⁶.

De werkgelegenheidssector 'cultuur, sport en recreatie' - die onderdeel is van de toeristische sector - vormt een sterk stuwende sector voor Gooise Meren en de regio. Deze sector heeft een belangrijke relatie met het landschap en de omgeving; onder meer het Plassengebied, 't Gooi en de Utrechtse Heuvelrug bieden potenties door hun landschappelijke kwaliteiten¹⁷.

Zakelijk toerisme: 'back to business'

Van de 16,4 miljoen zakelijke hotelovernachtingen in 2014 vonden er 6,9 miljoen plaats in Noord-Holland¹⁸. Ten opzichte van 2013 is het aantal zakelijke overnachtingen met 3,9 procent gegroeid.

Werkgelegenheid horecasector groeit

De werkgelegenheid in de horecasector (restaurants, cafetaria, cafés etc.) groeit. Het aantal banen in de horecasector is de afgelopen jaren toegenomen. Deze positieve werkgelegenheidstrend treedt op in Gooise Meren, in de regio en landelijk. De horecasector in Gooise Meren (+5,9 procent) en Gooi en Vechtstreek (+7,2 procent) groeit sneller dan in Nederland totaal (+3 procent).

Media en zorg

In regionaal perspectief zijn media/ICT en zorg de belangrijkste werkgelegenheidssectoren in Gooi en Vechtstreek (naast ook handel). Ter illustratie, de top 10 van werkgevers in 2015 in regionaal verband zijn de volgende bedrijven en instellingen:

1. Stichting Tergooi (zorg)
2. Nike European Headquarters (groothandel)
3. Tergooi Ziekenhuis Gooi-Noord (zorg)
4. Vivium Zorggroep (zorg)
5. RTL Nederland B.V. (media)
6. NOS (media)
7. Stichting NTR (media)
8. Dutchview B.V. (media)
9. Tomingroep B.V. (industrie/sociale werkvoorziening)
10. Schoonmaakbedrijf Westerveld B.V. (overige zakelijke dienstverlening)

Voor de mediasector is in het gehele gebied in verschillende functies en omvang prominent aanwezig. Dit komt ook tot uiting in 'Media Valley', waarin Gooi en Vechtstreek, Regio Amersfoort en Almere samenwerken met Amsterdam en Utrecht¹⁹.

¹⁶ Samenvatting Toptrends uit Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd, 2015

¹⁷ MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, Economisch Analyserapport, 2016

¹⁸ Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd, 2015

¹⁹ MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, Economisch Analyserapport, 2016

Circulaire economie en energie transitie

Het begrip 'circulaire economie' is de afgelopen jaren steeds populairder geworden en trekt de aandacht van veel beleidsmakers. De circulaire economie gaat over het circulair maken van de grondstoffen- en goederenkringlopen met als doel een efficiënter gebruik van grondstoffen en een vermindering van afvalstromen. Daarmee is circulaire economie vooral een manier om een ander doel te realiseren, bijvoorbeeld duurzame vooruitgang of groene groei. Het creëren van een 'circulaire economie' wordt landelijk als opgave en kans aangemerkt.

Verder speelt, al langere tijd, de trend van energie transitie. Het gaat hierbij om de stap van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. Naast de tendens richting een 'circulaire economie' biedt ook de energie transitie in de toekomst economische kansen.

Samenwerking en governance²⁰

Aan de oostkant van Amsterdam, waaronder in Gooi en Vechtstreek, zijn meerdere, zogenaamde 'economic boards' actief. Het gaat daarbij om Economic Board Utrecht, Amsterdam Economic Board, Economic Board Gooi & Vechtstreek (EBGV) en Economic Development Board Almere (EDBA). Verder zijn er twee regionale samenwerkingsverbanden: regio Amersfoort en Gooi en Vechtstreek.

De boards, waaronder de Economic Board Gooi & Vechtstreek, zijn gefundeerd volgens de 'Triple Helix' gedachte; wat uitgaat van een nauwe samenwerking tussen de drie O's (overheid, onderwijs/onderzoek en ondernemers) teneinde synergie te creëren op het vlak van kennis, economie en innovatie.

Het MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam (2016) constateert dat de omvang van uitvoeringsorganisaties en werkbudgetten zeer divers is. De uitvoeringsorganisaties van EBGV en EDBA zijn, vergeleken met de andere boards, erg klein (drie medewerkers). De slagkracht is daarvoor sterk verschillend. Verder is de onderlinge samenwerking tussen de boards beperkt, ondanks dat er tussen de boards veel overlap bestaat in de thema's waarop de boards zich richten (zoals energietransitie en circulaire economie, health en life sciences of digitale connectiviteit). Het MIRT-onderzoek geeft aan dat in de optimalisatie van de samenwerking tussen boards in de toekomst nog de nodige winst te behalen is.

Het MIRT-onderzoek geeft verder aan dat, ondanks een gunstige werkgelegenheidsstructuur in Gooi en Vechtstreek, de regio vooral economisch 'geremd' wordt door regionale omstandigheden: gezamenlijk economisch beleid, de kwaliteit van ondernemerschap, bereikbaarheid en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Aan regionale samenwerking tussen gemeenten op het gebied van economie, recreatie en toerisme, etc. wordt op dit moment op constructieve wijze gewerkt. In 2016 is voor het eerst door de raden in Gooi en Vechtstreek een gezamenlijke agenda opgesteld: de Regionale Samenwerkingsagenda (RSA). De RSA is uitgewerkt in een gedetailleerd uitvoeringsprogramma 2017-2018. Hierin komt een breed scala aan onderwerpen aan bod. Het onderdeel Economie & Arbeidsmarkt bevat een integrale aanpak die gericht is op het vestigingsklimaat en stimulering van de kansrijke sectoren toerisme, media en zorg. Het geeft de politiek-bestuurlijke agenda voor deze regio focus en richting, zowel regionaal als bovenregionaal.

5.4 Stand van zaken randvoorwaarden

Gooise Meren goed ontsloten via weg en spoor

Een duurzaam ontwikkelde infrastructuur en bereikbaarheid zijn essentiële voorwaarden voor het economisch functioneren van Gooise Meren. Met oog op toekomstige economische ontwikkeling is het van belang dat de bereikbaarheid gewaarborgd blijft. Gooise Meren is gelegen binnen een belangrijk infrastructuurnetwerk en goed ontsloten via de rijkswegen A1 en A6 en het spoor. Wel zijn er capaciteitsknelpunten via zowel weg als spoor.

²⁰ MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, Economisch Analyserapport, 2016

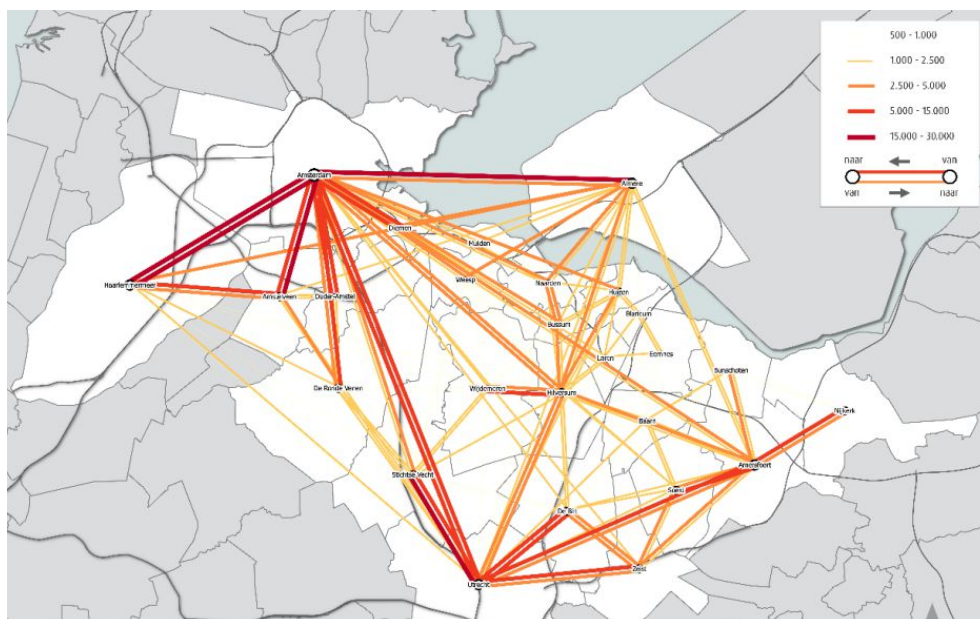
Bereikbaarheid staat in toekomst onder druk

Voor de toekomst blijkt uit het MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam (2016) dat rond 2030 sprake is van een toenemende druk op het infrastructuurnetwerk. In Gooi en Vechtstreek ontstaat een toenemende uitgaande pendel als gevolg van krimp van de werkgelegenheid²¹. Daarnaast ontstaan in Almere een werkgelegenheidstekort en toenemende uitgaande pendel via Gooi en Vechtstreek.

Mobiliteit beroepsbevolking leidt tot druk op wegennetwerk, verwachte toename van drukte door woningbouwprojecten

Verschuivende dominante wegstructuren doorkruisen Gooise Meren, waaronder een deel van de A1 en A6. Een hoge mobiliteit van de beroepsbevolking zorgt voor druk op het huidige wegennetwerk en leidt tot knelpunten bij de opritten en knooppunten. Voor de toekomst blijkt uit het MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam (2016) dat bereikbaarheidsproblemen verder toenemen na 2020, ondanks de al geplande en recent uitgevoerde infrastructuurmaatregelen. Geplande woningbouwprojecten beïnvloeden de autobereikbaarheid in het gebied. Zo leidt de Schaalsprong Almere tot een toename van de pendel op de A6 tussen Almere en knooppunt Muiderberg.

Figuur 5.1 Dagelijkse autopendel tussen gemeenten (frequente ritten op een gemiddelde werkdag), 2015

Bron: MIRT-rapport Oostzijde Amsterdam, 2016

Autobezit neemt af

De studie van Eenink & Vlakveld verwacht dat het autobezit in de toekomst zal afnemen en men meer gebruik maakt van een auto wanneer men die nodig heeft²². Dit kan bijvoorbeeld met een concept als Green Wheels.

Sterk openbaarvervoernetwerk leidt tot overbelasting

Vanaf station Naarden-Bussum zijn de steden Amsterdam, Utrecht en Almere per trein op een gemiddelde werkdag binnen een half uur te bereiken²³. Vanuit de woonkernen kunnen minimaal 300.000 banen worden bereikt binnen een reistijd van 45 minuten²⁴. Dit maakt dat de agglomeratiekracht in het gebied groot is en leidt er ook toe dat veel inwoners een baan vinden buiten hun eigen gemeente. Als gevolg van de hoge frequenties en capaciteitsknelpunten is de Gooilijn

²¹ MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, Economisch Analyserapport, 2016

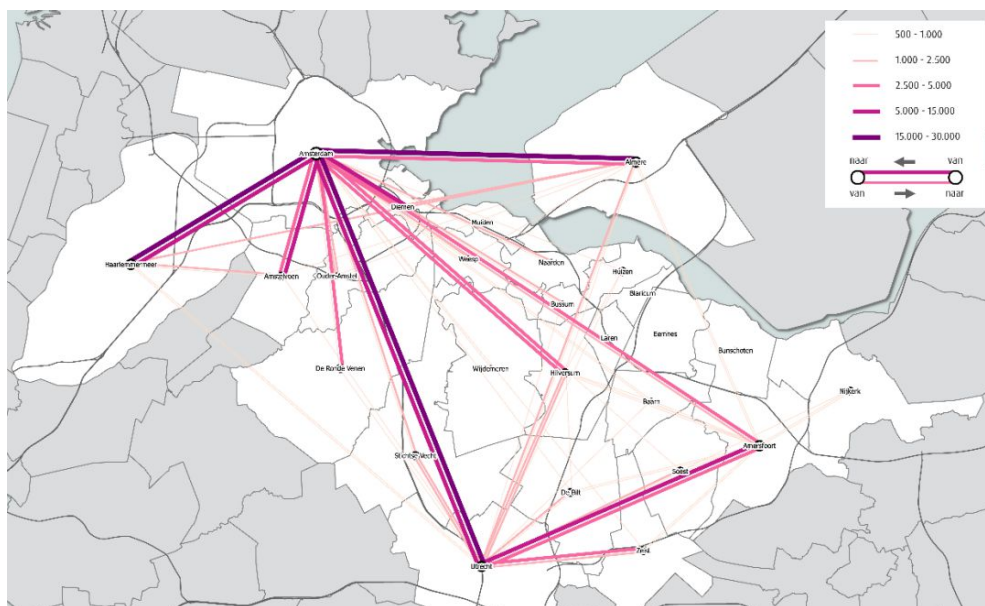
²² Eenink & Vlakveld, Toekomstbeelden en Europese trends op het gebied van verkeer en vervoer, 2013

²³ Bron: 9292.nl, 2016

²⁴ MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, 2016

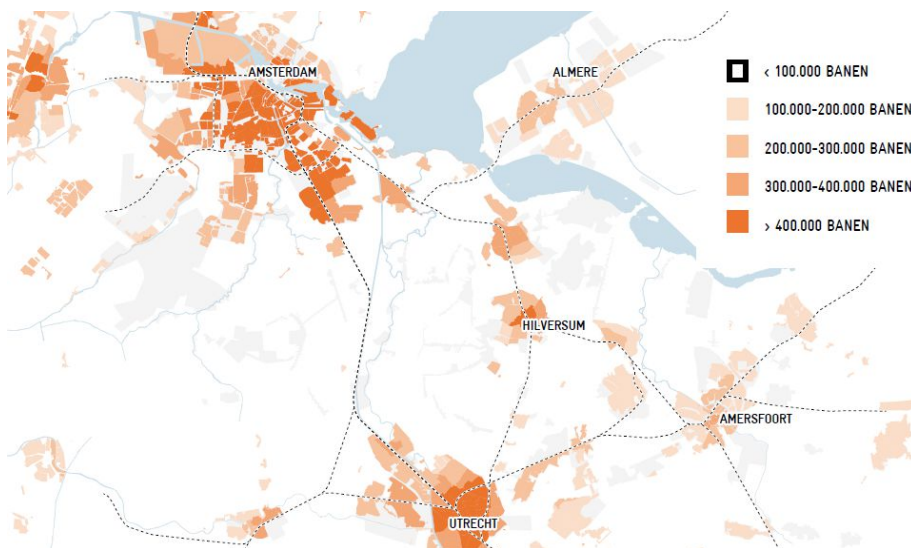
vertragingsgevoelig en zijn in de spits drie van de zes overwegen meer dan 50 procent van de tijd gesloten²⁵.

Figuur 5.2 Frequente OV-verplaatsingen tussen gemeenten (frequente ritten op een gemiddelde werkdag), 2015

Bron: MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, 2016

Figuur 5.3 Aantal banen bereikbaar met OV binnen 45 minuten, op basis van Nationaal Model (2010)

Bron: MIRT-rapport Oostzijde Amsterdam, 2016

Rol fiets bescheiden, kansen voor elektrische fiets

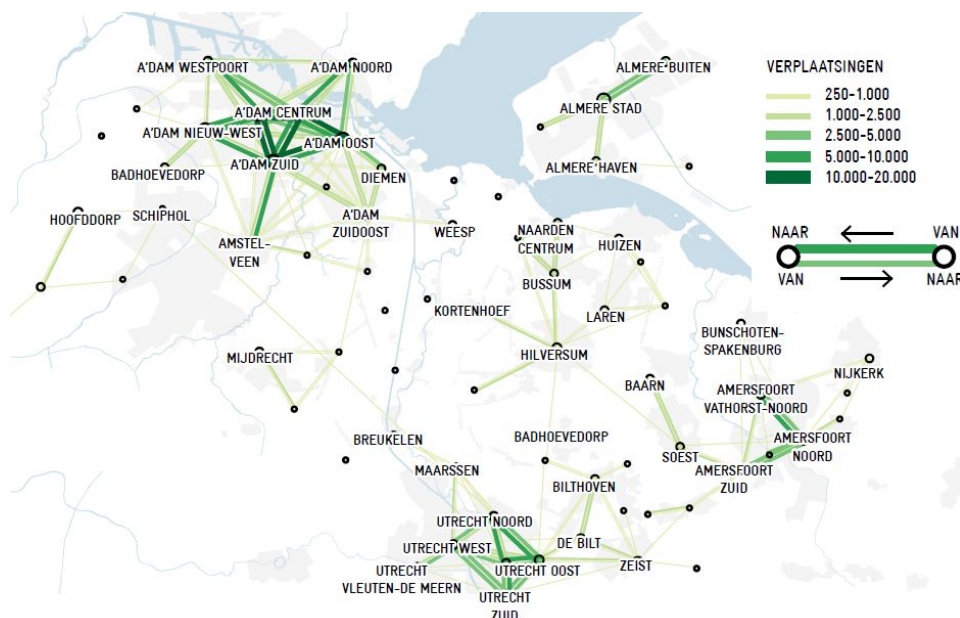
Op een gemiddelde werkdag zijn er gemiddeld 1.000 tot 2.500 fietsverplaatsingen per dag tussen Naarden en Bussum. Het aantal verplaatsingen tussen Muiden, Muiderberg en Naarden of Bussum is lager, met minder dan 250 verplaatsingen per dag. In de gehele Gooi en Vechtstreek is het fietsgebruik laag in vergelijking met het gemiddelde in Nederland, wat wordt veroorzaakt door de lange afstanden tussen gemeenten²⁶. Een toenemend gebruik van de elektrische fiets biedt kansen om het fietsgebruik in de regio te laten toenemen. Het CROW geeft aan dat de gemiddelde verplaatsingslengte van de

²⁵ Rapport verkenningen doorsnijdingen Naarden en Bussum, 2010

²⁶ MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, 2016

gewone fiets in het woon-werkverkeer op 4,5 kilometer ligt, bij de elektrische fiets is dit gemiddeld 9,8 kilometer²⁷.

Figuur 5.4 Dagelijkse fietspendel tussen gemeenten (frequente ritten op een gemiddelde werkdag), 2015

Bron: MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, 2016

Nieuwe modaliteiten als de elektrische fiets in opkomst

De verkoop van elektrische fietsen is in de afgelopen jaren sterk toegenomen²⁸. Dit biedt kansen om langere afstanden tot vijftien kilometer ook met de fiets af te leggen in plaats van de auto of het openbaar vervoer.

5.4.1 Bevolking en wonen

Aantal inwoners sinds 2010 gelijk gebleven

In Gooise Meren wonen ruim 56.000 mensen. In de komende decennia verwacht BRO (2012) een groei in het aantal inwoners in de gemeente en de regio. Tot en met 2040 neemt het aantal inwoners toe met 4.600 door geplande woningbouw. Na 2040 neemt de groei af door een toename van het sterfteoverschot²⁹. Daarnaast kenmerkt de regio zich door een vergrijzende bevolking, doordat er relatief veel ouderen in het gebied wonen en jongeren tegelijkertijd wegtrekken om te studeren. Het gemiddelde inkomen is hoger dan in andere regio's.

Tabel 5.7. Bevolkingsaantallen en –prognoses in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek

	2010	2015	2020	2040
Gooise Meren	56.000	56.000	59.000	62.000
Gooi en Vechtstreek	244.000	247.000	250.000	261.000

Bron: Aantal inwoners vanuit CBS, 2010 en 2015; prognoses vanuit BRO, Retailvisie Gooi en Vechtstreek, 2012

In de toekomst forse toename aantal woningen in de regio

In de komende jaren worden er naar verwachting circa 45.000 woningen in de regio gebouwd. Belangrijke regionale ontwikkelingen zijn de plannen voor het gebied ten westen van de Vecht, dat ingezet wordt om grote woningbouwopgaven op te lossen. De aangewezen locaties hiervoor zijn de Bloemendalerpolder en Krijgsman, samen goed voor ruim 4.000 woningen. Daarnaast heeft het project

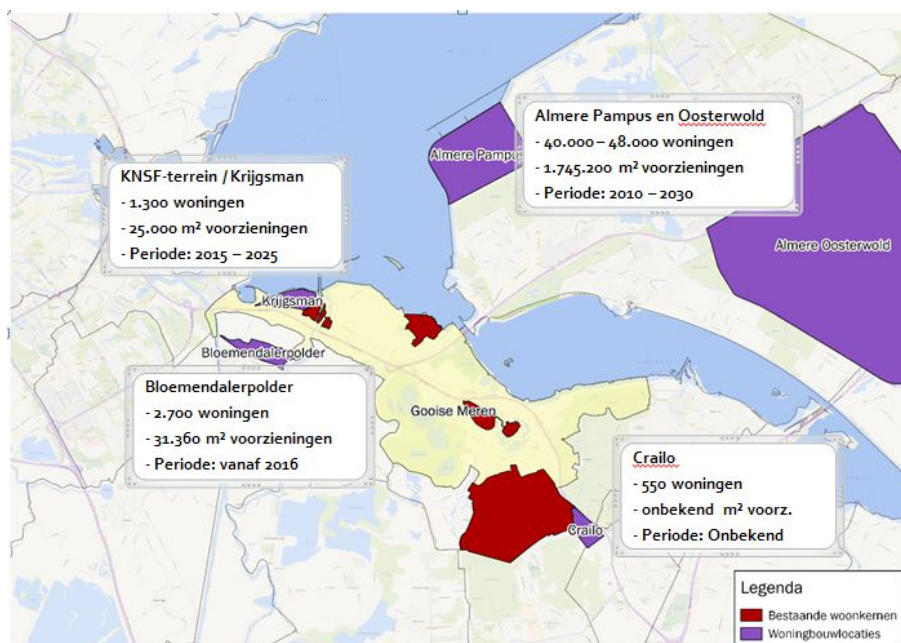
²⁷ CROW, 24 Feiten over de elektrische fiets, 2013

²⁸ Hendriksen, Marktonderzoek en verkenning toekomstmogelijkheden Elektrische fiets, 2008

²⁹ MIRT-Onderzoek Oostkant Amsterdam, Inhoudelijke Analyse, 2015

Schaalsprong Almere als doel om tussen 2010 en 2030 ruim 60.000 woningen te realiseren³⁰. Naast woningen worden er verschillende commerciële en maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd.

Figuur 5.5 Bestaande woonkernen en woningbouwlocaties in en nabij de gemeente Gooise Meren, 2016

Vergrijzing neemt toe in komende decennia en biedt kansen

Nederland vergrijst in de komende decennia aanzienlijk. Het aandeel ouderen (65+) in de bevolking neemt naar verwachting toe van 16 procent in 2012 tot 22 procent in 2025 en 25 procent in 2040³¹. De vergrijzing stelt nieuwe kwaliteitseisen aan de leefomgeving, zoals de bereikbaarheid van (zorg)voorzieningen in buurten, wijken en dorpen. Daarnaast biedt vergrijzing kansen op het gebied van recreatie en toerisme.

5.4.2 Cultuur, natuur en recreatie

Hoogwaardige cultuurhistorische voorzieningen en waterrecreatie centraal

Gooise Meren bestaat uit een divers en waardevol palet aan culturele en recreatieve voorzieningen. Daarnaast zijn de gemeente Gooise Meren en de regio Gooi en Vechtstreek een belangrijk onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000-gebieden.

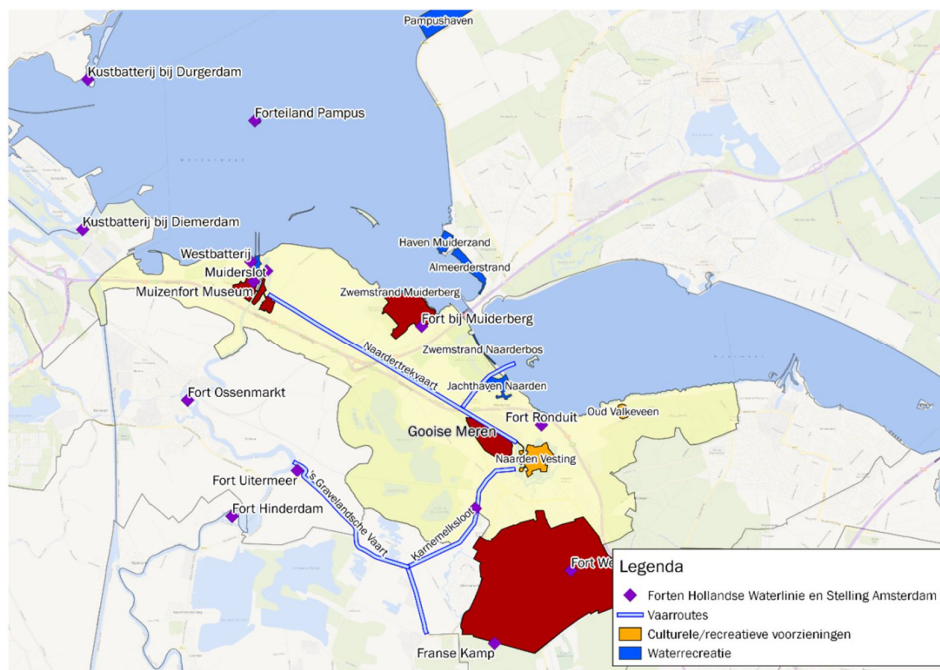
Gooise Meren beschikt over verschillende hoogwaardige culturele voorzieningen. In de gemeente staan zeven forten die behoren tot de Nieuwe Hollandse Waterlinie en/of Stelling Amsterdam.

Gooi en Vechtstreek en vooral Gooise Meren kenmerken zich als waterrijk gebied met verschillende plassen en sloten. Een deel van de gemeente grenst aan het IJmeer of Gooimeer. Er zijn meerdere kansen voor waterrecreatie, zowel voor de kustzone als de binnenwateren. Ook de verschillende zwemstranden bieden plaats aan bijvoorbeeld watersportactiviteiten.

³⁰ Samenvatting Concept Structuurvisie Almere 2.0, 2009.

³¹ Planbureau voor de Leefomgeving, 2013

Figuur 5.6 Culturele en recreatieve voorzieningen in de gemeente Gooise Meren, 2016

Bron: Hollandse Waterlinie, 2016; Google Maps, 2016; Gebiedsprogramma Naarden buiten de Vesting, 2015

Onderdeel van een divers en beschermd natuurlijk landschap

Gooi en Vechtstreek wordt gekenmerkt door vier landschapstypen met uiteenlopende kwaliteiten: aan de westzijde het Vechtplassengebied, aan de oostzijde Arkemheen Eemland met het open landschappelijk karakter, daartussen de Utrechtse Heuvelrug en aan de noordzijde het Gooimeer³². Een belangrijk deel van Gooi en Vechtstreek liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natura 2000-gebieden. Bij nieuwe ontwikkelingen in Gooise Meren moet getoetst worden of er per saldo sprake is van significante aantasting van de waarden en kenmerken van deze verordeningen.

³² MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam, 2016

5.5 Conclusies

Op grond van de economische analyse van Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek signaleren we diverse sterkten en zwakten van en kansen en bedreigingen voor Gooise Meren.

Tabel 5.8. Overzicht belangrijkste, economische sterkten en zwakten van Gooise Meren

Sterkten	Zwakten
<ul style="list-style-type: none"> - Economische kracht Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek (gelet op het aantal banen) vooral gelegen in handel, zakelijke en financiële diensten, zorg, cultuur/sport/recreatie en informatietechnologie- en communicatiesector. Regionaal is ICT/media de grote kracht van Gooi en Vechtstreek (Hilversum). - Groei van ondernemerschap. Het aantal bedrijven in Gooise Meren is de afgelopen met drie procent gegroeid: vooral horeca, zakelijke dienstverlening en cultuur/sport/recreatie. - Relatief laag percentage kantoorleegstand (in vergelijking met regio Amsterdam) in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek. Regionale kantorenmarkt is wel van bescheiden omvang. - Kracht van informele werkgelegenheidslocaties (de niet grootschalige kantoorlocaties en bedrijventerreinen) is groot. 70 procent van werkgelegenheid in Gooi en Vechtstreek is gevestigd op informatie werklocaties. - Goede ontsluiting en bereikbaarheid van Gooise Meren (en regio) via weg en spoor leidt tot bereik van groot aantal banen binnen een (enkele) reistijd van 45 minuten. - Hoogwaardige, cultuurhistorische voorzieningen, natuur en landschap Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek. Gooise Meren ook sterk ontsloten via water (binnenwateren en kustzone Muiden/Muiderberg). 	<ul style="list-style-type: none"> - Werkgelegenheid Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek neemt meer dan gemiddeld af. De gemiddelde, regionale afname van de werkgelegenheid bedraagt circa 260 banen per jaar. Op de langere termijn wordt geen werkgelegenheidsgroei verwacht. - Bedrijventerreinen uitgegeven en beperkte planvoorraad aan bedrijventerreinen. Weinig ruimte beschikbaar voor uitbreiding, verplaatsing of ontwikkeling van bedrijvigheid. - Veroudering van bedrijventerreinen. - Regionale samenwerking en governance nog beperkt. Weinig tot geen regionale afstemming/samenwerking oostkant Amsterdam. Regionale omstandigheden zoals gezamenlijk beleid, kwaliteit ondernemerschap, bereikbaarheid en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt remmen regionaal-economische ontwikkeling. - Toenemende inkomende en uitgaande pendel van en naar Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek als gevolg van afnemende werkgelegenheid en mismatch op de arbeidsmarkt. - Als gevolg van hoge frequenties en capaciteitsknelpunten is de Gooilijn (trein) vertraginggevoelig. - Gedurende spits zijn drie van de zes spoorwegovergangen in Bussum voor meer dan 50 procent van de tijd gesloten. - Beperkte OV-frequentie regionaal/lokaal busvervoer.

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> - Sterke groei van buitenlands (+9 procent) en zakelijk (+4 procent) toerisme. - Toenemende behoefte aan werklocaties in het stedelijk weefsel (oftewel, niet op bedrijventerrein of op kantoorlocatie), zoals broedplaatsen, diverse, multifunctionele locaties. - Nieuwe functies en concepten voor winkelgebieden. - Algemene trend is dat op de langere termijn het autobezit verder gaat afnemen. Het 'delen' van auto's neemt toe. - Toenemend gebruik van elektrische fiets voor woon-werkverkeer; verkoop van elektrische fietsen is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Is ook een kans in relatie tot recreatie en toerisme in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek. - Welvaart: het gemiddelde inkomen in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek is hoger dan in andere regio's. - Vergrijzende bevolking biedt economische kansen op het gebied van vrije tijd, recreatie en cultuur. - verdere verstedelijking/toename van aantal woningen (en daarmee inwoners) in de regio. Op de langere termijn (tot 2030) gaat het mogelijk om circa 40.000-50.000 woningen. Dit biedt kansen voor detailhandel, horeca en recreatie. - Aandacht voor circulaire economie en energie transitie biedt mogelijk economische kansen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kwetsbaarheid lokale en regionale economie neemt toe door afnemende werkgelegenheid en toenemende pendel. Regionale economie wordt daardoor kwetsbaar voor ontwikkelingen elders (buiten de regio). - Bestedingen (dagelijks en niet-dagelijks) in fysieke winkels nemen af. Landelijk en in provincie Noord-Holland nemen winkelleegstand en het aantal faillissementen toe. Vooral centra van middelgrote steden (zoals Bussum, en ook Hilversum) staan onder druk. - Bereikbaarheid van Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek staat op de langere termijn onder druk onder andere door groeiende mobiliteit beroepsbevolking en verwachte toename van drukte door beoogde woningbouw in o.a. Almere, Krijgsman, Bloemendalerpolder en Crailo. Echter, verwachting is wel dat autobezit op langere termijn zal afnemen. - Verslechtering van de bereikbaarheid via het spoor door mogelijke 'afwaardering' van de Gooilijn (lagere frequentie).

6 Bijlage C: ronde tafel bijeenkomsten en burgerpanel

Wat leeft er bij ondernemers en inwoners in de gemeente Gooise Meren als het om economie en werkgelegenheid gaat? Welke ontwikkelingen, kansen of mogelijkheden (potentie) ziet men op het gebied van economie, recreatie, toerisme etc.? En, welke randvoorwaarden worden daarbij door ondernemers en inwoners aangegeven? Om op deze vragen antwoord te krijgen is een reeks van informatieve ronde tafel bijeenkomsten georganiseerd en is een vragenlijst uitgezet onder inwoners en ondernemers van het burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'. In de vragenlijst is onder meer gevraagd naar de voorkeur van inwoners voor de vier verschillende, economische scenario's (zie ook Bijlage A). Deze bijlage geeft de belangrijkste uitkomsten weer van de ronde tafel bijeenkomsten en de vragenlijst onder inwoners en ondernemers.

6.1 Ronde tafel bijeenkomsten

In acht ronde tafel bijeenkomsten is geïnventariseerd wat een brede vertegenwoordiging van verschillende belanghebbenden als belangrijkste economische ontwikkelingen, kansen of mogelijkheden ziet voor Gooise Meren voor de komende jaren.

De volgende ronde tafel bijeenkomsten vonden plaats:

1. 31 oktober 2016: ambtenaren regio Gooi en Vechtstreek
2. 15 november 2016: jonge ondernemers Gooise Meren
3. 22 november 2016: ondernemers en belanghebbenden op het gebied van recreatie en toerisme
4. 30 november 2016: ambtenaren (economie, wonen, water, infrastructuur etc.) gemeente Gooise Meren
5. 1 december 2016: diverse ondernemersverenigingen, ondernemers en ZZP-ers
6. 6 december 2016: diverse bedrijven
7. 14 december 2016: verdiepingsavond met raadsleden van de gemeente Gooise Meren
8. 9 februari 2017: verschillende vertegenwoordigers van buurtplatforms in de gemeente Gooise Meren.

De kernvragen die in alle bijeenkomsten aan de orde zijn gesteld waren: welke economische ontwikkelingen, kansen of mogelijkheden (potentie) ziet u voor de gemeente Gooise Meren voor de komende jaren en welke randvoorwaarden horen daar, volgens u, bij?

De essentie van de meest genoemde ontwikkelingen, kansen en mogelijkheden voor Gooise Meren op het gebied van economie, werkgelegenheid, recreatie, toerisme, etc. betrof de potentie van:

- detailhandel, horeca en voorzieningen in centrumgebieden
- de unieke, historische locaties, monumentale karakter en landschap
- duurzaamheid en circulaire economie
- innovatief en creatief ondernemerschap
- waterrecreatie en –toerisme
- gezondheid en welzijn.

Potentie op het gebied van detailhandel, horeca en voorzieningen in centrumgebieden

In de verschillende ronde tafel bijeenkomsten is op het vlak van detailhandel, horeca, maatschappelijke en culturele voorzieningen door de deelnemers het grote belang en potentie aangegeven dat zij hechten aan deze functies. Over deze onderwerpen is het meest gesproken in relatie tot Bussum, maar daarnaast is ook gesproken over ontwikkelingen in de centrumgebieden van Naarden, Muiden en Muidenberg.

'Economie van het wonen'

Een belangrijke uitkomst van de ronde tafel bijeenkomsten is de aandacht die gevraagd wordt voor de woonfunctie van Gooise Meren en de werkgelegenheid die daaraan verbonden is. Door hier meer aandacht aan te besteden (bijvoorbeeld door de verbetering van voorzieningen, kwaliteit stimuleren, ontmoetingsplekken creëren, etc.) kan ook een bijdrage geleverd worden aan het behoud van werkgelegenheid (en waar mogelijk het vergroten ervan) in de economische functies die nauw verbonden zijn met wonen: detailhandel, horeca, maatschappelijke en culturele voorzieningen en sport.

Verbeteren van kwaliteit van detailhandel, horeca en culturele voorzieningen voor inwoners

De meeste deelnemers aan de ronde tafel bijeenkomsten benadrukken het belang van Bussum als belangrijkste winkel- en voorzieningenkern in de gemeente Gooise Meren. Het is de kern waar de meeste inwoners, naast Naarden, hun dagelijkse inkopen doen.

Veel deelnemers geven aan dat zij in Bussum een algemene trend zien dat winkels het moeilijk hebben, er leegstand optreedt en het bestaansrecht van Bussum als winkel- en voorzieningenkern onzeker is (onder meer gelet op omliggende concurrerende steden zoals Hilversum, Utrecht, Amersfoort of Amsterdam). Daarnaast geven zij aan dat er veel te verbeteren valt in het aanbod: het gaat daarbij niet zozeer om de kwantiteit van het winkelaanbod, maar veel meer om de kwaliteit en de mix van het aanbod. In het verbeteren van de kwaliteit en mix van het aanbod aan detailhandel, horeca en culturele voorzieningen in Bussum zouden, volgens de deelnemers, kansen liggen voor werkgelegenheid.

Ontwikkelen van meerdere, uitlopende functies in centrumgebieden, waaronder dienstverlening

Uit de ronde tafel bijeenkomsten blijkt dat vooral kansen worden gezien in het ontwikkelen van meerdere, uiteenlopende functies in centrumgebieden; vooral in Bussum. De grotere publiekstrekkingen moeten in ieder geval behouden blijven voor Bussum. Daarnaast is er veel animo voor het vergroten van een mix aan meer, uiteenlopende, publiek aantrekkende functies in een kleiner, compacter centrumgebied. Dat zou betekenen dat bijvoorbeeld ook meer dienstverlenende werkgelegenheid (zakelijke of financiële dienstverlening) of sportvoorzieningen de kans moeten krijgen zich in het centrumgebied te vestigen: een centrumgebied in Bussum dat gericht is op winkelen, werken, wonen én ontmoeten. Daarnaast worden ontmoetingsplekken zoals een plein in het centrum van Bussum gemist.

Benutten van evenementen, bijvoorbeeld voor grotere dynamiek

Evenementen zijn, volgens de deelnemers aan de ronde tafel bijeenkomsten, vooral van belang om de levendigheid en dynamiek binnen de gemeente op peil te houden. Het is een belangrijke aanvulling op de huidige, belangrijke woonfunctie van Gooise Meren en alle voorzieningen die daaraan verbonden zijn. Evenementen zijn dan ook overwegend bedoeld voor de eigen inwoners van Gooise Meren. Evenementen zijn 'ontmoetingsmomenten' en kunnen aangegrepen worden om bijvoorbeeld de detailhandel, horeca of culturele voorzieningen in Gooise Meren te ondersteunen.

Potentie van unieke, historische locaties, monumentale karakter, water en landschap

Bijna alle deelnemers benoemen het monumentale karakter, het water, het landschap of de unieke, historische locaties als belangrijke kenmerken van Gooise Meren en dichten dit veel kansen en mogelijkheden toe voor economische ontwikkeling of potentie in de toekomst. In dit verband zijn veel genoemd: het Muider slot ('Amsterdam Castle'), de vestingsteden Naarden en Muiden, Pampus en de talrijke forten van de Stelling van Amsterdam en Hollandse Waterlinie. Deze unieke, historische locaties bieden, volgens de meeste deelnemers, veel economische mogelijkheden (dan tot nu toe benut); bijvoorbeeld als onderdeel van een recreatieve-toeristische route, als recreatieve-toeristische bestemming, door de beleevingsmogelijkheden van de locaties te vergroten (inzet bij nieuwe technologie, media, internet, apps, virtual reality, etc.). Sommige deelnemers leggen hier ook de relatie met de kennis en expertise die in de mediastad Hilversum aanwezig is om het recreatief-toeristisch potentieel van Gooise Meren te vergroten.

Naast de unieke, historische locaties zien de meeste deelnemers ook meer mogelijkheden in het benutten van de recreatieve verbindingen binnen de gemeente Gooise Meren ook in relatie tot andere, aantrekkelijke gebieden in het Gooi. In dit verband is gesproken over de inzet en verbetering van recreatieve routenetwerken voor fietsen, wandelen en varen (en combinaties/arrangementen daarvan). Zorg dus voor goede kwalitatieve verbindingen voor wandelen, fietsen en varen. Als er een goede

verbinding is, zorg dan ook voor een goede bestemming (men wil ergens naartoe). Een bestemming is pas een bestemming als het een beleving vertegenwoordigt (sfeer, gevoel, verwachting). Verder zien veel deelnemers potentie in de omvangrijke, toeristische druk in de Amsterdamse regio. Amsterdam kent veel (buitenlandse) toeristen en is druk doende om die 'druk' ook meer naar buiten Amsterdam te leiden, zodat ook de gebieden rondom Amsterdam van het toenemende (buitenlandse) toerisme kunnen profiteren. Daarbij is door veel deelnemers aangegeven dat men geen 'massa-toerisme' wenst (en de verwachte overlast die daar mogelijk aan verbonden is).

Deelnemers zien vooral mogelijkheden voor toerisme als 'dit past bij de schaal en het DNA van Gooise Meren'. Gebruik makend van de kernwaarden die het gebied nu al sterk maken: natuur, water en heide; als tegenhanger van de drukke stad. De wens gaat daarbij niet uit naar 'massa' maar naar 'kwaliteit'. Groeimogelijkheden in toerisme moeten dan vooral ook gezocht worden in 'niche-toerisme': oftewel, een toeristisch aanbod dat gericht is op specifieke, kleinere, afgebakende groepen van toeristen of recreanten. In dat verband is gesproken over het zakelijke toerisme gericht op bedrijven (teambijeenkomsten, bedrijfsuitjes, zakelijke arrangementen, 'dagje op de hei', management-bijeenkomsten, training, zakelijke afspraken etc.) of op senioren.

Tot slot hebben veel deelnemers van de ronde tafel bijeenkomsten aangegeven dat de kwaliteiten van Gooise Meren, maar ook van de regio, nog te weinig voor het voetlicht zijn gebracht via marketing en branding. Vaak is niet eens goed bekend, hoe goed en prettig het recreëren is in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek. Dat zou in de toekomst via marketing en promotie meer naar voren gebracht moeten worden. Deels ziet men hiervoor ook goede kansen door een nauwe samenwerking met Amsterdam Marketing.

Potentie van duurzaamheid en circulaire economie

In veel van de ronde tafel bijeenkomsten is de brede, maatschappelijke ontwikkeling van duurzaamheid, energie, 'groen/milieu' en afval aan de orde geweest. Deze maatschappelijke tendens vraagt ook een bijdrage en inzet van Gooise Meren; bijvoorbeeld waar het gaat om een groter accent op hergebruik van producten en afval, duurzaam produceren en het hergebruik van gebouwen.

Gooise Meren kan dit echter niet alleen. Het is meer voor de hand liggend om op dit vlak mee te gaan in de focus van de Metropoolregio Amsterdam waar de 'circulaire economie' als (economische) kans is opgepakt en waarop, samen met partijen in regio, actie wordt ondernomen.

Potentie van innovatief en creatief ondernemerschap

Deelnemers van de ronde tafel bijeenkomsten herkennen dat het in Gooise Meren en Gooi en Vechtstreek vooral gaat om de kleinere ondernemingen (zelfstandigen en MKB) in plaats van het 'grootbedrijf'. Uit de ronde tafel bijeenkomsten is naar voren gekomen dat Gooise Meren het potentieel van de vele zelfstandigen en kleine MKB-bedrijven beter zou kunnen benutten. Zo zou er in Gooise Meren meer nadruk gelegd kunnen worden op de 'informele' werkmilieus. Dat zijn niet zozeer de grootschalige bedrijventerreinen en kantoorlocaties (die zijn ook van belang), maar bij deze werkmilieus gaat het veel meer om kleinere bedrijfslocaties, de alleenstaande panden, broedplaatsen of kleinere (tijdelijke?) verzamelgebouwen. Ook leegstaande gebouwen of monumenten (die soms nog een andere bestemming hebben) zijn wellicht in de toekomst goede vestigingsplaatsen voor kleinere en/of starten bedrijven en zelfstandigen. In dat verband is in de ronde tafel bijeenkomsten ook meerdere keren gesproken over de potentie van het stationsgebied in relatie tot de potentie (en het aanjagen) van innovatief en creatief ondernemerschap. Daarnaast zou het centrum Bussum ook een geschikte plaats zijn voor startende en/of jonge, creatieve en innovatieve ondernemers.

Potentie van waterrecreatie en –toerisme

Gooise Meren is een waterrijke gemeente. Dit aspect van Gooise Meren is in de meeste ronde tafel bijeenkomsten veel aan de orde geweest. Als een van de weinige gemeenten in Gooi en Vechtstreek beschikt Gooise Meren over aantrekkelijke wateren; zowel buitenwater (zone Muiden – Muiderberg – Naarden) als binnenwater (de Vecht, kanalen, sloten en de waterverbindingen met het Plassengebied).

Met het aanbod en kwaliteit van het water in Gooise Meren zien de meeste deelnemers van de ronde tafel bijeenkomsten veel kansen voor de toekomst om verder in te spelen op waterrecreatie en –toerisme. Muiden en Muiderberg en ook Naarden, spelen hier al een belangrijke rol in. Dit zou verder uitgebouwd kunnen worden gelet op de toenemende, regionale behoefte aan meer

recreatiemogelijkheden. Dit biedt kansen, bijvoorbeeld op het vlak van sloepvaren, kanovaren en roeien in relatie tot de binnenwateren en het richting het Plassengebied. Maar daarnaast ook kansen bij het IJmeer, Markermeer en Gooimeer voor de grotere pleziervaart (motor, zeilen) en waterrecreatie aan de kust (strand, zwemmen, surfen, kiten, durfsporten etc.), (jacht)havens, riviercruisevaart en boat & bike trips.

Potentie van focus op gezondheid en welzijn

Uit de ronde tafel bijeenkomsten blijkt dat deelnemers economische kansen zien op het vlak van gezondheid en welzijn. Want, in onze groene regio woont een gemiddeld oudere, maar koopkrachtige bevolking die mogelijk bereid is meer voor zorg te (kunnen en willen) betalen. Gooise Meren (maar ook de regio) zou hier meer op kunnen inspelen. Bijvoorbeeld, door invulling te geven aan kansen voor particulier zorgaanbod/voorzieningen voor ouderen/senioren. Naast de kansen op het vlak van particulier zorgaanbod, zouden er ook kansen moeten liggen in het publieke zorgaanbod omdat de vraag naar zorg wellicht toeneemt doordat we ouder worden en langer gezond willen blijven.

Randvoorwaarden bij economische ontwikkeling

In de discussie in de verschillende ronde tafel bijeenkomsten zijn, naast kansen of mogelijkheden, ook randvoorwaarden aangegeven die van belang zijn bij economische ontwikkeling van Gooise Meren in de komende jaren. De meeste deelnemers achten het van groot belang dat toekomstige economische ontwikkeling en het verzilveren van kansen:

- passen bij de kernwaarden van de gemeente: monumentaal, groen en duurzaam
- passen bij het DNA van Gooise Meren en de regio
- beheersbaar zijn ("we willen geen Zaanse Schans toestanden")
- uitgaan van kwaliteitstoerisme in plaats van massa toerisme
- in samenhang en samenwerking met de regio worden opgepakt

6.2 Raadpleging Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'

In februari/maart 2017 zijn de inwoners van de Gooise Meren met een vragenlijst geraadpleegd over de economie van Gooise Meren. Deze raadpleging vond plaats via het Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'³³. In de vragenlijst is inwoners en ondernemers in Gooise Meren gevraagd naar hun mening over:

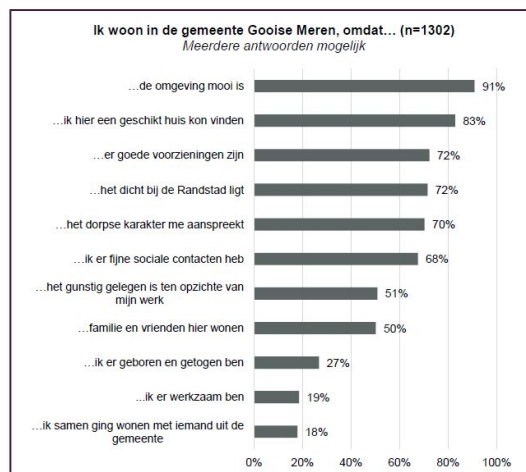
- Waarom woont u in de gemeente Gooise Meren?
- Bereikbaarheid, bedrijventerreinen en kantoorlocaties
- Recreatie en toerisme
- Winkelen en evenementen
- Toekomstbeelden economie Gooise Meren
- Economische kansen Gooise Meren

³³ Uitvoering, analyse en rapportage door onderzoeksbureau Moventem

Waarom woont u in de gemeente Gooise Meren?

De respondenten is gevraagd naar de redenen waarom men in de gemeente Gooise Meren woont.

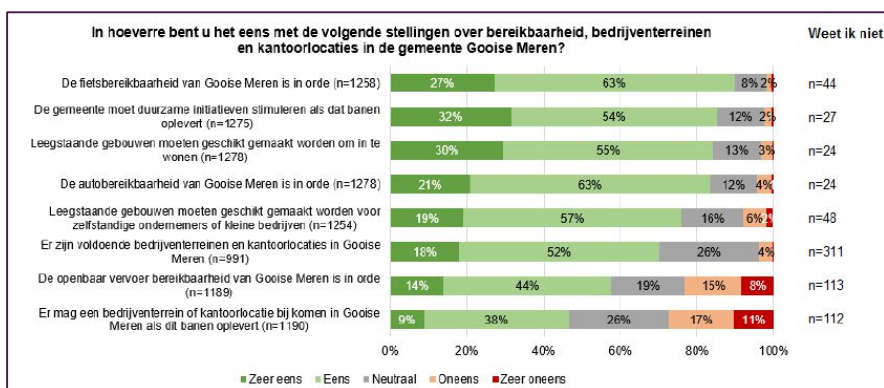
De meest voorkomende reden is omdat de omgeving mooi is (91%) en omdat men hier een geschikt huis kon vinden (83%). De minst voorkomende redenen zijn omdat respondenten samen gingen wonen met iemand uit de gemeente (18%) en omdat men werkzaam is in de gemeente Gooise Meren (19%).

Bereikbaarheid, bedrijventerreinen en kantoorlocaties

Respondenten hebben verschillende stellingen beoordeeld over de bereikbaarheid, bedrijven-locaties en gebouwen.

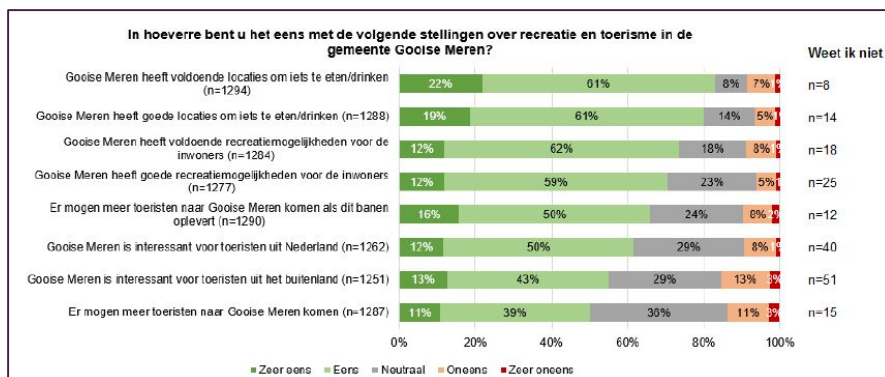
Met de stelling "De fietsbereikbaarheid van Gooise Meren is in orde" zijn de meeste respondenten het (zeer) eens, namelijk 90%. 86% vindt dat de gemeente duurzame initiatieven moet stimuleren als dat banen oplevert. 85% vindt de autobereikbaarheid van Gooise Meren in orde en tevens 85% is van mening dat leegstaande gebouwen geschikt gemaakt moeten worden om in te wonen.

Respondenten zijn het in mindere mate (47%) eens met de stelling "Er mag een bedrijventerrein of kantoorlocatie bij komen in Gooise Meren als dit meer banen oplevert", 28% is het hier (zeer) mee oneens. 58% vindt de bereikbaarheid van Gooise Meren per openbaar vervoer in orde, 23% vindt dat niet.

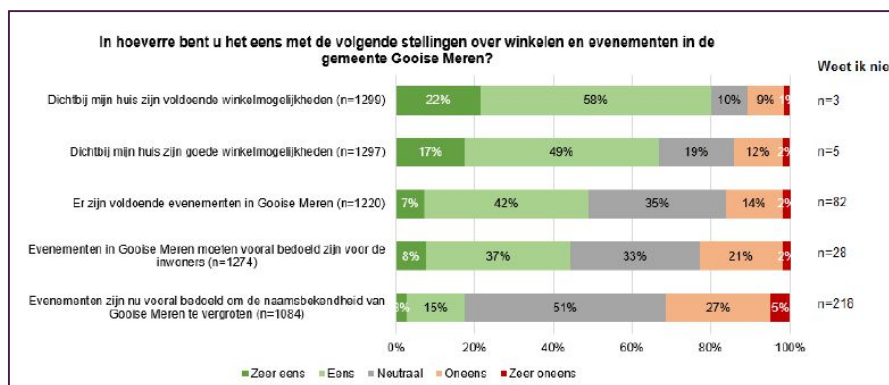
Recreatie en toerisme

Een grote meerderheid van de respondenten (83%) vindt dat de gemeente voldoende locaties heeft om iets te eten/drinken. 80% vindt dat Gooise Meren ook goede locaties heeft om te eten/drinken. Minder respondenten (50%) zijn het eens met de stelling "Er mogen meer toeristen naar Gooise Meren komen", en de stelling "Gooise Meren is interessant voor toeristen uit het buitenland" (56%). 14% en 16% van de respondenten zijn het (zeer) oneens met deze stellingen. 71% van de respondenten is van mening dat er meer toeristen naar Gooise Meren mogen komen als dit banen oplevert.

Winkelen en evenementen

Respondenten hebben tevens stellingen beoordeeld over winkelen en evenementen. 80% van de respondenten geeft aan dat er voldoende winkelmogelijkheden zijn dichtbij huis. 66% vindt dat er dichtbij goede winkelmogelijkheden zijn. Ongeveer de helft (49%) is van mening dat er voldoende evenement zijn in de gemeente. 16% vindt dat niet.

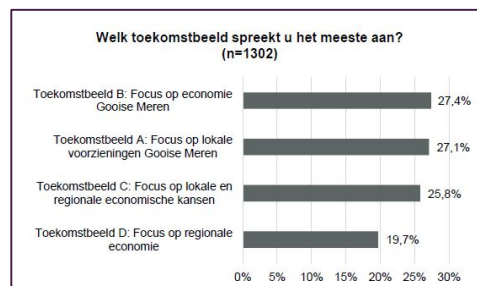

45% is het (zeer) eens met de stelling "Evenementen in Gooise Meren moeten vooral bedoeld zijn voor de inwoners" en 23% is het hier (zeer) mee oneens. 18% is van mening dat de evenementen nu vooral bedoeld zijn om de naamsbekendheid van Gooise Meren te vergroten, 32% is het hier (zeer) mee oneens.

Toekomstbeelden economie Gooise Meren

Verder is het Burgerpanel gevraagd naar hun voorkeur voor de vier verschillende toekomstbeelden (zie ook paragraaf 2.4 voor een toelichting op de toekomstbeelden).

Het toekomstbeeld dat gemiddeld het meeste aanspreekt (27%) is beeld B: Focus op economie Gooise Meren. Daarnaast zijn beeld A: Focus op lokale voorzieningen Gooise Meren (27%) en beeld C: focus op lokale en regionale economische kansen (26%) de meest aansprekende toekomstbeelden. Het verschil in voorkeur tussen deze drie scenario's is zeer beperkt. Toekomstbeeld D: Focus op regionale economie heeft met 20% de minste voorkeur. Verder blijkt dat 13% van de respondenten geen voorkeur heeft voor een van de geschetste toekomstbeelden.

Economische kansen Gooise Meren

In de vragenlijst is aan alle respondenten is de volgende vraag gesteld: "Wat zijn volgens u belangrijke economische kansen waar de gemeente Gooise Meren op in moet spelen?" 39% geeft aan het niet te weten.

Van de respondenten die deze vraag wel beantwoord hebben, vindt men dat de gemeente vooral in moet spelen op "wonen" (18%), "bereikbaarheid, openbaar vervoer en parkeren" (15%), "toerisme en (water)recreatie/sport" (15%) en "werkgelegenheid" (13%).

Top 10 economische kansen	n	%
Wonen	196	18%
Bereikbaarheid, openbaar vervoer, parkeren	163	15%
Toerisme, (water)recreatie/sport	160	15%
Werkgelegenheid	140	13%
Kleinschalige ondernemingen en ZZP'ers	61	6%
Winkelvoorzieningen	44	4%
Duurzaamheid	41	4%
Natuur	36	3%
Kunst en cultuur	34	3%
ICT en media	27	3%

6.3 Conclusies

Voor de invulling en vormgeving van de economische visie is in meerdere ronde tafel bijeenkomsten met ondernemers en inwoners en via het Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!' onderzocht welke opgaven en economische kansen inwoners en ondernemers zien voor Gooise Meren.

Op basis van de ronde tafelbijeenkomsten kunnen we concluderen dat de essentie van kansen en mogelijkheden voor Gooise Meren vooral gelegen is (in de potentie van):

- detailhandel, horeca en voorzieningen in centrumgebieden
- de unieke, historische locaties, monumentale karakter en landschap
- duurzaamheid en circulaire economie
- innovatief en creatief ondernemerschap
- waterrecreatie en -toerisme
- gezondheid en welzijn

Uit de respons op de vragenlijst onder inwoners en ondernemers in Gooise Meren kunnen we vooral leren dat:

- **Waarom Gooise Meren?:** Gooise Meren vooral in trek is als uitstekende woongemeente vanwege het prettige woon- en leefklimaat, het aanbod aan woningen en voorzieningen en de ligging in de Randstad
- **Bereikbaarheid, bedrijventerreinen en kantoorlocaties:** de bereikbaarheid van en in Gooise Meren, vooral per auto en fiets, door inwoners positief gewaardeerd wordt. Het minst positief zijn inwoners over de bereikbaarheid met het openbaar vervoer en over de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen of kantoorlocaties
- **Recreatie en toerisme:** inwoners zijn positief over het huidige aanbod en de kwaliteit van horeca en recreatieve voorzieningen. Tevens blijkt dat inwoners op zich positief staan ten opzichte van het aantrekken van meer toeristen, mits dit ook meer werkgelegenheid oplevert

- **Winkelen en evenementen:** inwoners geven aan dat er voldoende winkelvoorzieningen zijn en van een goede kwaliteit. Evenementen zijn vooral bedoeld voor eigen inwoners
- **Toekomstbeelden economie Gooise Meren:** het verschil in de voorkeur voor drie van de vier economische toekomstbeelden is zeer beperkt
- **Economische kansen Gooise Meren:** inwoners zien vooral economische kansen voor Gooise Meren op het vlak van wonen, bereikbaarheid/OV/parkeren en toerisme en (water)recreatie/sport

7 Bijlage D: vragenlijst

In het kader van de totstandkoming van de Economische Visie voor de gemeente Gooise Meren is een vragenlijst uitgezet onder de deelnemende inwoners van het Burgerpanel 'Gooise Meren Spreekt!'. In deze bijlage van de economische visie presenteren we hiervan de vragenlijst, de respons en de resultaten.

Vragenlijst 'Economie' Burgerpanel Gooise Meren Spreekt!'

Uitnodigingsmail

Afzender: Panel Gooise Meren Spreekt (info@gooisemerenspreekt.nl)
Onderwerp: Onderzoek economie Gooise Meren

Geacht panellid,

U ontvangt deze mail, omdat u lid bent van het panel 'Gooise Meren Spreekt'. Als lid vragen wij u circa vier keer per kalenderjaar om uw mening over onderwerpen die van belang zijn in Gooise Meren.

De economie in Gooise Meren verandert. Het aantal banen neemt elk jaar af, inwoners moeten verder reizen naar hun werk en steeds meer winkels hebben het moeilijk hebben. Dit zijn enkele belangrijke aanleidingen voor het college van burgemeester en wethouders, om samen met o.a. inwoners en ondernemers na te denken over de gezamenlijke route naar de toekomst. Hoe kunnen we de economie in Gooise Meren en ook in Gooi & Vechtstreek stimuleren en aanjagen? We zijn benieuwd naar uw mening!

Start de vragenlijst door op deze [link](#) te klikken (klik op het onderstreepte woordje 'link').

Het beantwoorden van de vragen duurt ongeveer 10 minuten. Uw reactie wordt strikt vertrouwelijk behandeld en anoniem verwerkt door onderzoek- & adviesbureau Moventem. Uiteraard stellen wij u op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek.

Hartelijk bedankt voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,
mede namens Miriam van Meerten-Kok, wethouder gemeente Gooise Meren,

Panel Gooise Meren Spreekt,
Bianca Tuenter en Carien Ensing

1. In hoeverre zijn de volgende stellingen op u van toepassing?

Ik woon in de gemeente Gooise Meren, omdat...	Ja	Nee	Weet ik niet/ niet van toepassing
...ik er geboren en getogen ben	☐	☐	☐
...het gunstig gelegen is ten opzichte van mijn werk	☐	☐	☐
...ik hier een geschikt huis kon vinden	☐	☐	☐
...de omgeving mooi is	☐	☐	☐
...het dorpse karakter me aanspreekt	☐	☐	☐
...er goede voorzieningen zijn	☐	☐	☐
...familie en vrienden hier wonen	☐	☐	☐
...ik er fijne sociale contacten heb	☐	☐	☐
...het dicht bij de Randstad ligt	☐	☐	☐
...ik samen ging wonen met iemand uit de gemeente	☐	☐	☐
...ik er werkzaam ben	☐	☐	☐

2. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over bereikbaarheid, bedrijventerreinen en kantoorlocaties in de gemeente Gooise Meren?

	Ze er eens	Eens	Neutraal	Oneens	Ze er oneens	Weet ik niet
De <i>autobereikbaarheid</i> van Gooise Meren is in orde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De <i>openbaar vervoer</i> bereikbaarheid van Gooise Meren is in orde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De <i>fietsbereikbaarheid</i> van Gooise Meren is in orde	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn voldoende bedrijventerreinen en kantoorlocaties in Gooise Meren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er mag een bedrijventerrein of kantoorlocatie bij komen in Gooise Meren als dit banen oplevert	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leegstaande gebouwen moeten geschikt gemaakt worden voor zelfstandig ondernemers of kleine bedrijven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leegstaande gebouwen moeten geschikt gemaakt worden om in te wonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De gemeente moet duurzame initiatieven stimuleren als dat banen oplevert	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over recreatie en toerisme in de gemeente Gooise Meren?

	Zeereens	Eens	Neutraal	Oneens	Zeereens	Weet ik niet
Gooise Meren heeft <i>voldoende</i> recreatiemogelijkheden voor de inwoners	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gooise Meren heeft <i>goede</i> recreatiemogelijkheden voor de inwoners	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gooise Meren heeft <i>voldoende</i> locaties om iets te eten/drinken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gooise Meren heeft <i>goede</i> locaties om iets te eten/drinken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er mogen meer toeristen naar Gooise Meren komen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er mogen meer toeristen naar Gooise Meren komen als dit banen oplevert	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gooise Meren is interessant voor toeristen uit <i>Nederland</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gooise Meren is interessant voor toeristen uit het <i>buitenland</i>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over winkelen en evenementen in de gemeente Gooise Meren?

	Zeereens	Eens	Neutraal	Oneens	Zeereens	Weet ik niet
Dichtbij mijn huis zijn <i>voldoende</i> winkelmogelijkheden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dichtbij mijn huis zijn <i>goede</i> winkelmogelijkheden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn <i>voldoende</i> evenementen in Gooise Meren	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Evenementen in Gooise Meren moeten vooral bedoeld zijn voor de inwoners	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Evenementen zijn nu vooral bedoeld om de naamsbekendheid van Gooise Meren te vergroten	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De economie in Gooise Meren verandert. Zo zien wij bijvoorbeeld dat het aantal banen elk jaar afneemt (260 banen per jaar) en dat inwoners verder moeten reizen naar hun werk. Ook zien we dat veel winkels het moeilijk hebben, omdat er minder klanten zijn. Dit zijn enkele belangrijke redenen om de economie in Gooise Meren en ook in Gooi & Vechtstreek te stimuleren en aan te jagen. Daar horen toekomstbeelden bij, waarvan we graag willen weten welk toekomstbeeld u het meeste aanspreekt.

Toekomstbeeld A: Focus op lokale voorzieningen Gooise Meren. In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op goed wonen en leven in Gooise Meren. We stimuleren dat er genoeg winkels, horecagelegenheden, recreatie, sport, en cultuur- en zorgvoorzieningen zijn. Dit doen we vooral voor de inwoners van Gooise Meren, zodat zij voor hun aankopen en vrijetijd in Gooise Meren terecht (blijven) kunnen.

Toekomstbeeld B: Focus op economie Gooise Meren. In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op goed wonen en leven in Gooise Meren, maar ook op werkgelegenheid. Naast genoeg winkels, horecagelegenheden en dergelijke stimuleren we dat ondernemers (meer) investeren in Gooise Meren. In dit toekomstbeeld wordt daarbij sterk gekeken naar de lokale kansen en mogelijkheden. Zolang het past bij het duurzame, creatieve en monumentale karakter van Gooise Meren is er meer ruimte voor bijvoorbeeld waterrecreatie, werkplekken voor ZZP-ers of kleine 'groene' bedrijven.

Toekomstbeeld C: Focus op lokale en regionale economische kansen. In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op het creëren van meer werk in Gooise Meren maar ook in de regio Gooi en Vechtstreek. Hierbij zijn we zelf aan zet, maar kiezen soms ook voor regionale samenwerking om de werkgelegenheid te stimuleren. In dit toekomstbeeld is een groei van werkgelegenheid belangrijk, maar dit mag niet betekenen dat er teveel bezoekers of verkeer naar Gooise Meren komen, of dat ons groene karakter wordt aangetast.

Toekomstbeeld D: Focus op regionale economie. In dit toekomstbeeld ligt de nadruk op het creëren van meer werk door samenwerking met andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek (en waar nodig daarbuiten). Doel is om nieuwe werkgelegenheid naar Gooi en Vechtstreek te krijgen en vast te houden. Gooise Meren en de andere regiogemeenten zetten vooral in op waar de regio sterk in is en waar kansen liggen: media, ICT, zorg, cultuur en recreatie & toerisme.

5. Welk toekomstbeeld spreekt u het meeste aan?

Zet de vier toekomstbeelden in de volgorde van uw voorkeur. Op plek 1 zet u het toekomstbeeld dat het sterkst uw voorkeur heeft en op plek 4 het toekomstbeeld dat het minste uw voorkeur geniet.

- ✓ Toekomstbeeld A: Focus op lokale voorzieningen Gooise Meren
- ✓ Toekomstbeeld B: Focus op economie Gooise Meren
- ✓ Toekomstbeeld C: Focus op lokale en regionale economische kansen
- ✓ Toekomstbeeld D: Focus op regionale economie

6. Wat zijn volgens u belangrijke economische kansen waar de gemeente Gooise Meren op in moet spelen? Bijvoorbeeld m.b.t. werkgelegenheid, bereikbaarheid, wonen etc.

- ☐ Weet ik niet
- ☐ De gemeente Gooise Meren moet inspelen op:

Open invulveld

7. Wat doet u momenteel voornamelijk in het dagelijks leven?

- ☐ Middelbare scholier
- ☐ MBO student
- ☐ HBO/WO student
- ☐ Combinatie studie en parttime baan (geen bijbaan)
- ☐ Parttime werkzaam in loondienst (minder dan 36 uur per week)
- ☐ Fulltime werkzaam in loondienst (meer dan 36 uur per week)
- ☐ Ondernemer
- ☐ Huisvrouw/-man
- ☐ Werkzoekend
- ☐ Vrijwilliger
- ☐ VUT/Gepensioneerd
- ☐ Anders

<<indien werkzaam in loondienst of ondernemer:>>

a. Werkt u overwegend binnen of buiten de gemeente Gooise Meren en waarom?

- ☐ Ik werk binnen de gemeente Gooise Meren
- ☐ Ik werk buiten de gemeente Gooise Meren
- ☐ Weet ik niet

<<indien werkzaam in loondienst, ondernemer of werkzoekend:>>

b. In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

‘Voor mijn werk wil ik best iedere dag 45 minuten of langer reizen (enkele reis afstand)’

- ☐ Zeer eens
- ☐ Eens
- ☐ Neutraal
- ☐ Oneens
- ☐ Zeer oneens
- ☐ Weet ik niet

Afsluitingstekst

Vriendelijk bedankt dat u de vragen beantwoord hebt. De uitkomsten van dit onderzoek helpen uw gemeente bij haar dienstverlening en het economisch beleid. Binnen enkele weken stellen wij u verder op de hoogte van de belangrijkste onderzoeksresultaten.

Als u hieronder op 'Verzenden' klikt, dan worden uw antwoorden opgestuurd. Wij hopen de volgende keer weer te mogen rekenen op uw input!

Met vriendelijke groet,
mede namens Miriam van Meerten-Kok, wethouder gemeente Gooise Meren,

Panel Gooise Meren Spreekt,
Bianca Tuenten en Carien Ensing